

DARBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 32
Rugpjūčio - August 26, 1994

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

-- **Rugpjūčio 23 d.** Vilniuje ir visoje Lietuvoje paminėta 55-oji Juodojo kaspino diena. Taip pavadinta diena, kai Molotovo-Ribentropo suokalbčio aukomis tapo trys Baltijos valstybės. Minėjimas prasidėjo 7 val. vakaro Kalnų parko slėnyje. Kalbėjo opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis, Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas Romas Batūra, miesto vadovai, skambėjo eilės, giedojo politinių kalinių ir tremtinių chorai. Ant Stalo kalno, prie laužo įvyko vakaronė. Visoje Lietuvoje buvo iškeltos vėliavos su gedulo kaspiniais.

-- **Lietuvos bankas** iškels bankroto bylą "Sekundės bankui". Šis klausimas įtrauktas į Lietuvos banko valdybos darbotvarkę ir bus svarstomas atimiausiam posėdyje. Siekiant išvengti šališkumo, ieškoma abiem pusėms priimtinos administratoriaus kandidatūros.

-- **Ministras pirmininkas** Adolfas Šleževičius priėmė Sankt Peterburgo mero Anatolij Sobčak kvietimą apsilankyti Sankt Peterburge. Planuojama, kad mieste prie Nevos jis lankysis rugsėjo mėnesį. Šleževičius rugsėjo 14-16 d. lankysis Kazachstane, kur numatytos derybos dėl abiejų valstybių ekonominio bendradarbiavimo.

-- **Lietuvos krašto** apsaugos ministras Linas Linkevičius rugpjūčio 19 d. Briuselyje dalyvavo NATO generalinio sekretoriaus Manfred Werner laido tuvėse.

-- **Lietuvos ambasadorė** Estijoje Halina Kobekaitė rugpjūčio 18 d. susitiko su Estijos premjeru Martu Lar. Buvo tariami dėl naujų Lietuvos ambasados patalpų Tallinne. Kobekaitė pareiškė susirūpinimą, kad Estijos valdžios institucijos delsia spręsti šią problemą. M. Lar pažadėjo šią savaitę įvyksiančiame vyriausybės posėdyje priimti galutinį sprendimą dėl pastato ir žemės sklypo Lietuvos ambasadai.

-- **Europos Rekonstrukcijos** ir Plėtros banko direktorius David Hexter ir Lietuvos Finansų ministras Eduardas Vilkelis rugpjūčio 16 d. pasirašė ERPB ir Lietuvos Vyriausybės sutartį dėl Lietuvos vystymo banko steigimo. Spaudos konferencijoje buvo paskelbta, kad banko pradinis akcijų kapitalas sudaro 5 milijonus ECU.

-- **Lietuvos Vyriausybė** rugpjūčio 16 d. nutarė skirti iš Respublikinio privatizavimo fondo Mažeikių valstybinei akcinei pieniui vieno milijono litų paskolą (už 15% metines palūkanas) vaikų pieno mišinių cechui statyti.

-- **Studentų antplūdžio** Lietuvos žemės ūkio bankas rugpjūčio 15 d. nesulaukė. Tą dieną banke buvo pirmoji prašymų studijų kreditams priėmimo diena. Iš biudžeto paskirta milijonas du šimtai tūkstančių litų trims tūkstančiams studentų. Daugiausia kreditų skiriama Vilniaus universitetui - 226.8 tūkst litų 567 studentams. Už pirmąjį mokslo metų semestrą studentas gali gauti 400 litų kreditą su 5% metinėmis palūkanomis. Kredito grąžinimas garantuojamas turto įkeitimu arba pastovaus pajamų šaltinio įrodymu.

-- **Valstybinė mokesčių** inspekcija liepos mėnesį patikrino beveik 1300 mokesčių mokėtojų ir surado apie devynis šimtus pažeidimų bei daugiau kaip 12 milijonų litų nesumokėtų mokesčių, baudų ir delspinigių.

REFERENDUMAS - GYVAS AR MIRĖS

-- "Už ką balsuosi: už Landsbergį ar Brazauską?" --

Referendumui "Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisėsaugos" nebuvo lemta gimti laiku. Tiksliau sakant, valdančioji partija nusprendė, kad referendumas įvyks rugpjūčio 27 d., o ne spalio mėnesį, kaip norėjo referendumo tėvai-sumanytojai. Todėl, kaip ir kiekvienas per anksti gimęs vaikas, referendumas turi savų problemų, kurios, deja, gali būti kritiškos jo gyvybei (rezultatams).

Pirmiausia, pasiklausykime, ką apie referendumą kalba jo iniciatyvinė grupė. "Referendumo organizatoriai, teikdami šį konstitucinį įstatymą, nori, kad tolesnis valstybinio turto privatizavimas vyktų pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, nebūtų korumpuotos valdžios išdalijamas parankiniams, kad tinkamai pardavus turą būtų sukaupta lėšų ne tik indėliams kompensuoti, bet ir investicijoms, kitoms valstybinėms reikmėms". Tai tik vienas iš pagrindinių referendumo tikslų.

Pats referendumas apims aštuonis klausimus, kuriais bus atsakoma į aštuonias referendumui teikiamas nuostatas: 1. Įstatymo paskirtis, 2. Neteisėtas privatizavimas, 3. Neteisėto privatizavimo padarinių panaikinimas ir tolesnis valstybinio turto pirminis privatizavimas, 4. Gyventojų indėlių atstatymas ir apdraudimas, 5. Ilgalaikio turto vertės indeksavimas, 6. Nuvertėjusio akcinio ir valstybinio kapitalo atstatymas, 7. Teisėsaugos stiprinimas ir viešumas, 8. Įstatymo dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisėsaugos nuostatų įgyvendinimas.

mažiau kaip 35 d. dienoms iki referendumo. Tokiu būdu buvo pažeistas įstatymo 20 straipsnis. Akmenėje, Varėnoje vėluojama pateikti rinkėjų sąrašus ir jie nėra tikslūs. Tai tik maža dalis jau užfiksuotų pažeidimų.

Referendumo mirčiai giedamam himnui vadovauja vadovaujanti LDDP. Kontroliuodama svarbiausius informacijos šaltinius - Valstybinį radiją ir televiziją - valdančioji partija net neleidžia piliečiams tinkamai susipažinti su referendumui teikiamu įstatymu. Žinoma, kartais demokratija nugali ir rugpjūčio 16 d. vakare per Lietuvos televiziją buvo transliuota premjero A. Šleževičiaus ir Seimo nario G. Vagnoriaus diskusija dėl referendumui siūlomo įstatymo nuostatų. Vagnorius pasakė, kad gamyba dažnai yra tyčia stabdoma ir valstybė per dieną vidutiniškai netenka turto už 15 milijonų litų. "Kaip nežlugs verslas jei finansai sutvarkyti taip, jog niekas neturi pinigų? Įmonės negali nieko gaminti, nes, neturėdami pinigų, niekas nieko neperka. Ūkininkams taip pat gaminti neapsimoka, nes valdžios globojamos perdurbimo įmonės neatiduoda jiems pinigų". Šleževičius, pripažinęs referendume keliamų klausimų svarbą, daugumoje jo nuostatų agitavo prieš referendumą, remdamasis ir užsienio ekspertų nuomone.

Taigi, ar referendumas gyvas parodys rugpjūčio 27 d. rezultatai. Tada paskelbsime diagnozę... A. J.

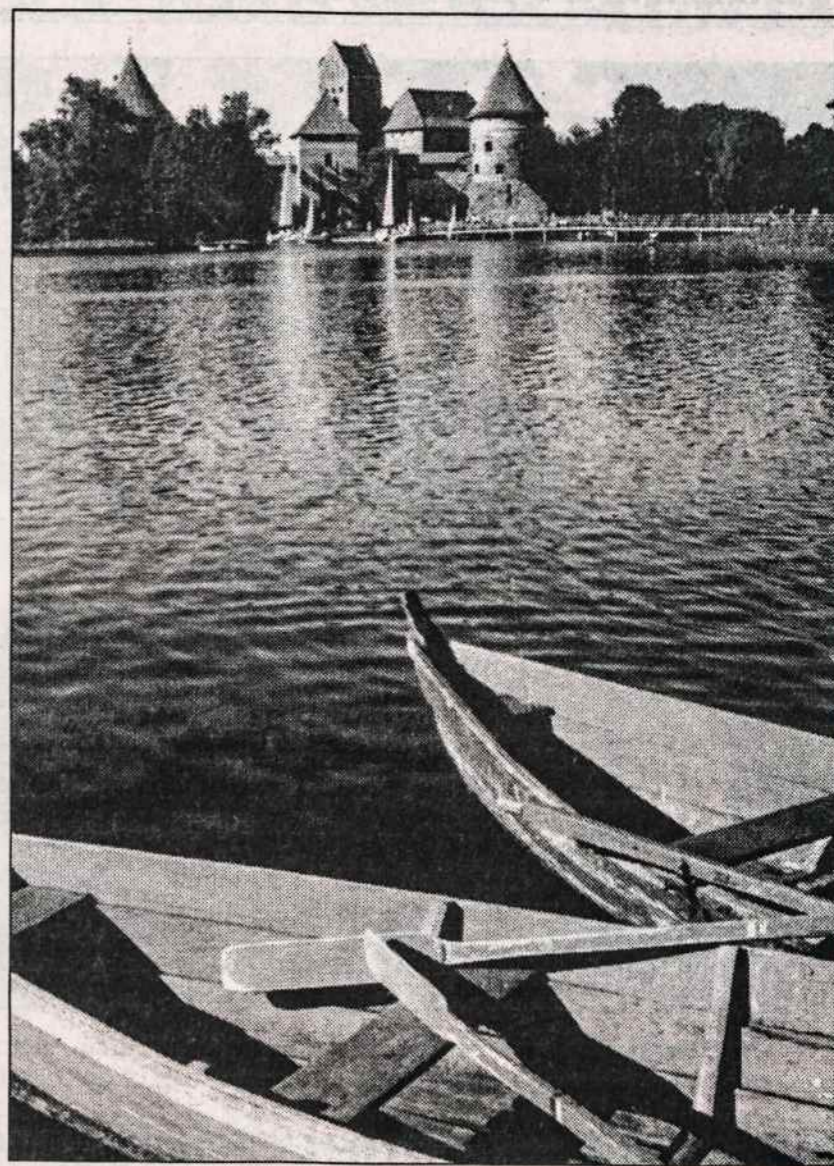
Į Vyriausiąją rinkimų komisiją plūste plūsta pranešimai apie tai, jog dauguma pasirengimo darbų vyksta, pažeidžiant Referendumo įstatymo ir VRK nustatytus terminus. Iš Zarasų gauta žinia, kad rinkėjų sąrašų iš viso nėra, o referendumo organizatoriai ir apylinkės negavusių lėšų. Referendumo apylinkių komisijos Kaune buvo sudarytos rugpjūčio 1 d., likus

Referendumui "Dėl neteisėto privatizavimo, nuvertintų indėlių ir akcijų bei pažeistos teisėsaugos nuostatų įgyvendinimas.

Vyriausioji rinkimų komisija patvirtino balsavimo biuletenio pavyzdį, kurį vien perskaityti užtruks apie 15 minučių. Rajonų miestuose ir miesteliuose žmonės supranta tik tiek, kad referendume reikės už kažką balsuoti. Arba už Landsbergį, arba už Brazauską. Apie indėlių kompensavimą daugelis nėra net girdėjęs. Todėl tokiems referendumo dalyviams, tikriausiai, ir po 15-os minučių biuletenio skaitymo niekas nepaaiškės.

Mažeikiuose, taip pat ir mažesniuose Žemaitijos miesteliuose, po butus vaikšto referendumo komisijų nariai ir sako: "Jūs šeimai nerašyta į rinkėjų sąrašus". Žmogus nustemba ir išsigąsta. Po to vėl klausia: "Gal jūs nenorite dalyvauti referendume? Jei nedalyvausite, tai jūsų šeimos nerašysime į sąrašus". Žmogus apsidžiaugia, kad pareigūnas siūlo nedalyvauti ir sutinka.

Referendumo organizatoriai ir apylinkės negavusių lėšų. Referendumo apylinkių komisijos Kaune buvo sudarytos rugpjūčio 1 d., likus

Trakų pilis ir ežeras vasarą. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Iš Lietuvos misijos prie JT veiklos

Rugpjūčio 8 d. - JT sistemoje paskleisti du Saugumo tarybos dokumentai - vienas nuo Generalinio sekretoriaus kitas nuo Saugumo tarybos pirmininko - nurodantys, kad Saugumo taryba pritaria Lietuvos Respublikos įjungimui į JT valstybių narių eiles teikiančias karinį personalą JT taikos palaikymo operacijoms buvusioje Jugoslavijoje (UNPROFOR). 44 valstybės teikia pagalbą UNPROFOR misijoms kariams, policijos ir civiliniams komponentams. Tikslį pasiuntimo data galima 32 Lietuvos karių dalyvavimui Chorvatijoje Danijos batalijono sudėtyje dar nežinoma.

Rugpjūčio 11 d. - Misijos patarėja G. Damušytė dalyvavo uždaramoje JT valstybių narių susitikime UNPROFOR klausimais. Susitikimui pirmininkavęs Generalinio sekretoriaus pavaduotojas taikos palaikymo operacijoms K. Annan pasveikino Lietuvos Respubliką kaip naujausią valstybę teikiančią personalą UNPROFOR misijai. Pasitarimo metu UNPROFOR pajėgų vadas Gen. de Lapresle detalai nušvietė misijos aspektus ir ateities planus padėčiai kintant.

URM Afrikos ir Azijos skyriui perduotas Generalinio sekretoriaus kvietimas nominuoti Lietuvos stebėtojus JT rinkiminei misijai Mozambique. Rinkimai numatyti spalio 27 - 28 d.

URM perduota informacija apie Pasaulinio vystymosi konferencijos paruošiamąją sesiją, kuri įvyks rugpjūčio 22 - rugsėjo 2 d. d. New Yorke ir apie Tarptautinę gyventojų konferenciją Kaire, kuri rugsėjo 3 d. pradės darbą.

URM DSS ir NVS skyriams perduota informacija apie JT ir regioninių organizacijų pasitarimą dėl tolesnio bendradarbiavimo, ypatingai taikos palaikymo ir preventatyvinės diplomatijos srityse. Pasitarime buvo atstovaujami 12 su viršum JT ir regioninių struktūrų, jų tarpe ESBK, ES-gos, NATO, Vakarų Europos Sąjungos, NVS ir kt.

kabineta būna pakviestas ne vienas, bet trys. Svarbu, kad būtų kvalifikuoti, tučtu pasitikėjimą tautoje ir atitiktų Lietuvos įstatymus nustatytas teises normas. Būtų nelaimė ir išeivijos kompromitacija, jei kokie nors neklaidingi autokratai į Lietuvos valdžią paskirtų atstovus išeivijai reprezentuoti. Keista PLB rekomendacija skirti "materialinę paramą bendruomenių nariams, daugiausia nuveikusiems lietuvių labui"? Jau gera pamoką turime iš Vyčio kryžiaus ir kitais ordinais apdovanotų VLIKO "didvyrių".

Netikėtinas trumparegiškumas raginti Lietuvos valstybinę instituciją, "derinant su Pasaulio Lietuvos Bendruomene ir kraštų bendruomenėmis" paruošti "visuotinę užsienio lietuvių rėmimo" ir "lietuvių kultūros (informacijos, turizmo, verslo) visuomeninių centrų užsienyje" programas. Tai reikštų, kad ruošdama tas programas, Lietuvos valdžia turi derintis su PLB valdyba ir 26 kraštų bendruomenėmis. Ambicingai tebesivadinti "Pasaulio Lietuvos Bendruomenė", iš tikro gi būdama tik užsienio lietuvių bendruomenių centru, turėtų suprasti, kad jos pareiga koordinuoti kraštų bendruomenių interesus ir nusistatymus, o ne Lietuvos valdžios.

Dar susipažinkime su viena Anykščių suvažiavimo priimta "nuostata", kuria dokumento redaktorai tarsi demonstruoja savo filosofines išvalgas: "Žmoniškumas, tautiškas ir pilietiškumas - neatskiriamos sąvokos. Todėl Lietuvos valstybė privalo ypatingai

dėmesį ir globą teikti tautos dvasinei ir kultūrinei saviraiškai, tradicijoms, pripažindama tai individo ir valstybės išlikimo užtikrinimui, rūpintis Lietuvoje ir pasaulyje esančiomis lietuvių bendruomenėmis, neišskirdama nei vieno iš dvasinės tautiškasumo ir valstybingumo erdves".

Iš tikro čia nėra jokios filosofinės gėlmės, o tik filosofinis niekalas. Sakiniai neturi loginio ryšio, o visas paragrafas - konkretios prasmės. Ir vėl norisi klausyti, kas tą dokumentą redagavo ir kieno balsais buvo priimtas.

Kad prie redagavimo pridėta PLB vadovybės ranka, rodytu paskelbta nuostata, kad "Suvažiavimas patvirtina, jog dabartinės PLB valdybos veikla atitinka svarbiausius PLB tikslus ir uždavinius". Jei taip būtų, tai apie pagrindinius PLB tikslus ir uždavinius grupuotųsi visi "rezoliucijos" ir "nuostatų" paragrafai. Senovės romėnai sakydavo, kad esmė vedasi žodžius. Šiame dokumente žodžiai esmės neliudija. Užgiriama PLB valdybos veikla, bet už kokius nuopelnus, taip ir neaišku. Nutyliama "Lietuvių tautos kančių ir kovų" istorijos istorija. Gali tos knygos ir už jos pasirodymą atsakomingu žmonių apologetai iki nualpimo įrodinėti, kad tuo leidiniu padarytas geras, mažiausiai nekenksmingas darbas, bet tiesa yra kita. Iš tikro padaryta nebeatitaisoma žala. Kas uždraus Lietuvos priešams, sakykite, už 50 metų įrodinėti, remiantis PLB rankingomis išleistu dokumentų rinkiniu, kad Stalinu režimas vis tik buvęs žmoniškas?

Prie Lietuvos Seimo darbininkai ir pensininkai piketuoją. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

ŽODŽIAI ir ESMĖ

-- Dėl PLB suvažiavimo Anykščiuose rezoliucijos ir nuostatų --

Juozas Kojelis

1994 m. liepos 1 - 4 dienomis Anykščiuose įvykęs PLB kraštų atstovų suvažiavimas įdomus jau tuo, kad jame dalyvavo ne tik Vakarų, bet ir Rytų Lietuvos Bendruomenių atstovai. Priimtoji "rezoliucija" ir suvažiavimo "nuostatos" turėjo reflektuoti kraštų bendruomenėms praturtėjusios Pasaulio Lietuvos Bendruomenės nusistatymus. Perskaičius spaudoje paskelbtą "rezoliuciją" ir "nuostatas" (žūr. "Darbininkas", nr. 29), iškart tenka kiek nusivilti, kad nenurodyta, kas ir kuriom kraštų bendruomenėm suvažiavime atstovavo, kas tą dokumentą redagavo ir kieno vardu jis skelbiamas.

Kraštų bendruomenių atstovai teisingai suprato PLB tikslus, kurie suformuluoti paskutiniam dokumento paragrafe: "informacijos apie Lietuvos valstybę ir jos kultūros skleidimas, lietuvių tautos autoriteto palaikymas pasaulyje, tar-

pininkavimas Lietuvos tarptautiniams interesams visuomeniniame lygyje". Bet skaitant dokumentą nuo pradžių, tenka dar labiau nusivilti: randi prašymą Lietuvos seimui ir vyriausybei, rekomendacijas Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentui, kreipimąsi į Lietuvos Vyskupų konferenciją, bet niekur neužtikinti planų ir įsipareigojimų savo nusakytiems tikslams: palaikyti lietuvių tautos autoritetą pasaulyje, skleisti jos kultūrą, pateikti informaciją apie Lietuvą, tarpininkauti Lietuvos interesams tarptautiniame lygyje.

Galima padaryti prielaidą, kad PLB atstovų suvažiavimas pamatė kitų svarbių ir skubiai sprendinų reikalų Lietuvoje, pastūmė į šalį tiesioginius tikslus ir savo nutarimo šoko Lietuvai padėti. Deja, iš dokumento teksto to nematyti.

Vienas siūlymas geras ir tikrai visų remtinas: "Visokeriopa remti lietuvių grįžimą į Lietuvą, nesvarbu iš kokios šalies grįžtama". Kad Lietuvos vyriausybė geriausiu atveju abejinga, o gal net nepalanki grįžtantiems iš Rytų, įsitikinau birželio 13 d. Vilniuje, kartu su sibiariškais ir trijų ministerijų atstovais dalyvaudamas Lietuvos Piliečių chartijos sukiestame pasitarime. Nusiskundimų turi ir grįžtantieji iš Vakarų, bet jiems daug lengviau sutiktas klišė įveikti. Tačiau kiti "rezoliucijos" ir "nuostatų" punktai arba abejotinos vertės, arba nereikalingi, arba kažkokie dūmeliai.

Nereikalingos PLB pretenzijos Lietuvos seime turėti du atstovus ir vieną ministrų kabinete. Tegu rinkimuose į seimą per politines partijas kandidatuoja ne du užsienio lietuviai, bet dvidešimt ir tegu visi būna išrinkti. Tegu į ministrų

Kretingos turguje ožkos parduodamos po 60 litų. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Apie raganų medžiokles, voratinklius... raganas, vorus ir museles

Advokato S. Povilo Žumbakio komentarai, transliuoti Chicagoje rugpjūčio 7 d. per Amerikos Lietuvių Radijo programą, kuriai vadovauja Anatolijus Šlutas.

- o -

Išlydėjus vasaros svečius, pasibaigus suvažiavimams, posėdžiams, rezoliucijoms ir bendriems pasisvečiavimams, atrodo, jog Lietuvos valdančios partijos kontroliuojama vyriausybė rado auksinį siūlęlį užsienio lietuvių širdis. Net prezidentas Algirdas Brazauskas, nors ir būdamas priblokštas įvairių ekonominių, finansinių, teisėtvarkos bei reikalų su užsieniu galvosūkiu, rado reikalą kreiptis ir prezidentą Bill Clinton Amerikos lietuvių reikalais. Kaip apsaugoti mus, neva mums grėstų tokie pat pavojai, kaip tautiečiams Lenkijoje, Karaliaučiuje, Sibire, Rusijoje ir kituose buvusiuose sovietiniuose rojuose.

Gal prezidentas A. Brazauskas išmoko iš savo kolegos Boris Jelcin, kaip reikia rūpintis savaisiais, gyvenančiais artimuosiuose kraštuose... Vienok mes, Amerikos lietuvi, esame dėkingi prezidentui už jo rūpesčius, nors gal ir reikėtų priminti Lietuvos vadovui, kad Bill Clinton pečius spaudžia tiek daug įvairiausių rūpesčių, jog gal geriau jo dėmesio mums ir nereikia. Susi-

I dalis

darą išpūdis, kad kur tik jis pradeda spręsti problemas, ten būna blogai. Reikia tik pažvelgti į Somalio, Bosnijos, Haiti, Kinijos, Šiaurės Korėjos, Japonijos pavyzdžius... Šarašui galo nebūtų.

Visdėlto, dėkojame Algirdui Brazauskui ir tuo pačiu prašome pasiryžti padėti mums realiais veiksmais, o ne tik diplomatiniais pareiškimais.

Tarp Lietuvos valdžios ir užsienio lietuvių nusitęsė visa grandinė įtampos punktu. Pilietybės, turto atgavimo, demokratijos įkūrimo, laisvos rinkos perspektyvos... Šarašas ilgas. Dalį tų klausimų bandė paliesti mūsų vadai iš užsienio, tad kol neišaiškės vasaros sutarčių vaisiai, jų nekomentuosiu.

Bet vieną jautrią temą, atrodo, mūsų atstovai šią vasarą pamiršo paliesti. Norėčiau tą temą pagvil-denti sekančių keletos komentarų metu ir paraginti Lietuvos prezidentą atkreipti dėmesį į tai. Toje srityje jis tikrai turi geresnių galimybių, ne tokių, kaip tuščiose kalbose su nesubrendusiu mūsų prezidentu.

Tema liečia mūsų santykius su kaimynais Amerikoje, Kanadoje, Australijoje ir kituose kraštuose.

Šios temos išgvildenimas padėtų mums suprasti tautiečius Lietuvoje ir sukeltų abipusį pasitikėjimą. Žinoma, kalbu apie buvusių sovietinių quislingų darbą mūsų tarpe: jų padarytą žalą mums Vakaruose, visai mūsų tautai bei istorijai.

Jeigu ponui Algirdui Brazauskui dar kiltų klausimas, ar verta veltis į "raganų medžiokles", atsakyma jis lengvai rastų neseniai praūžusioje audroje dėl "Kančių istorijos". Mūsų istorija yra be galo svarbi mums. Mes tikrai nenusiraminsime, nesužinoję faktų - visų faktų. Mes visai nebijome teisybės, taip kaip ir LDDP daug kartų skelbėsi nebijanti savo biografijų.

Pradžiai, vienas pavyzdys: Dabartinėje valdžioje tarnauja Jarmalavičiumi, papasakojes apie savo sėkmingą karjerą. (Ričardas Jarmalavičius, "Dar vienas KGB agentas ar "raganų medžioklės" auka"? Nr. 69. 1994 m. balandžio 9 d.) Prispazino, jog karjera, kurios progresas šiek tiek buvo pristabdytas atostogų Vytauto Landsbergio laikais, eina planuotu keliu. Komunistiniais L. Brežnevo laikais, jis "sparčiai kopė karjeros laiptais"(!) ir šiandien, atrodo, tęsia tą karjeros kelionę garbingoje

LDDP valdžioje, eidamas užsienio reikalų ministro P. Gylio padėjęjo pareigas!

Tame straipsnyje gabusis karjeristas drįso prisipažinti apie sekančius faktus:

1. Ėjo antrojo sekretoriaus pareigas Sovietų Sąjungos konsulate Washingtone net du kartus.

2. Bent 50% nuošimčių visų sovietinių "diplomatų" tarnavo "spec. tarnyboms", tik, žinoma, ne lietuviams (L. Kapočius, V. Zenkevičius, E. Juškys, V. Sakalauskas), o ypač ne jis... (Ričardas Jarmalavičius, "Dar vienas KGB agentas ar "raganų medžioklės" auka"? "Užsienio reikalų ministro P. Gylio padėjęjas R. Mališauskas, 1986 metais kartu su grupe kitų SSRS diplomatų išvyrėtas iš JAV, neigia bendradarbiavęs su KGB". "Respublika" Nr. 69, 1994 m. balandžio 9 d.) Jis nenurodo šaltinių, iš kurių žinaš, jog kiti nebuvo KGB-istai, nors manyčiau, kad tokia informacija yra gan jautri ir žinoma tik tam tikram "švariam" žmonių sluoksniui buvusioje Sąjungoje.

3. Jo pareiga Amerikoje kaip tik ir buvo glaudžių ryšių palaikymas su užsienio lietuviams (gal ir L. Brežnev kreipėsi kada nors į prezidentą R. Nixon dėl mūsų reikalų?), jo žodžiais tariant "Lietuviškoje kompanijoje daugiausiai kalbėdavomės apie galimą bendradarbiavimą, apie paramą Lietuvai". Kas koordinavo KGB veiklą mūsų tarpe, jis sakosi nežinaš, nors prieš tai suminėjo, kas nedalyvavo!

4. Jis sakosi negaudavęs iš KGB jokių "užduočių", ryšius palaikydavęs tik su Lietuvos užsienio reikalų ministerija (lyg tik ministerija būtų veikusi nepriklausomai nuo Maskvos) ir su "Teviskės" draugija, kurią neseniai aprašė Juozas A. Starkauskas kaip "priedangos organizacija, t. y. įkurta ir valdoma KGB, labai paranki partinių ir čekistinių idėjų prastumimui". Žinoma, LDDP valdžiai nereikėtų to aiškinti, nes jos nariai gi žino geriau už mus, kaip veikė "Teviskės" draugija ir kas ją valdė. Lietuvos diplomatiniai ryšiai buvo palaikomi de jure per mūsų Washingtono Atstovybę, ne per Sovietų Sąjungos diplomatus!

5. Jis "padėdavęs" tvarkyti palikimo reikalus... Kaip buvo tvarkomi palikimai tais laikais mums yra gan aišku, nes jie plaukdavo tiesiai į sovietinių organų kišenes Amerikos doleriais, o laimingieji giminės - gyvi ar "prisikėlė", gaudavo tik trupinėlius mūsų sunkiai uždirbtų pinigų. (Bet apie tai gal kita kartą, nes tai yra ypatingai jautri tema, kurią galėtų gan plačiai

pakomentuoti mūsų visų patikimas, o LDDP atleistas ambasadorius Anicetas Simutis. Būtų be galo įdomu išgirsti iš ambasadoriaus, kaip šis karjeristas "padėdavo" tvarkyti palikimus!)

6. Šis gabusis karjeristas rūpinosi ir kitais reikalais, pavyzdžiui: Lietuvos kultūriniais ryšiais, lietuvių kalbos kursais "išėivijai" Vilniaus Universitete (gal dalyvavo atrenkant ir garbės daktarai (L. Kapočius, V. Zenkevičius, E. Juškys, V. Sakalauskas), o ypač ne jis... (Ričardas Jarmalavičius, "Dar vienas KGB agentas ar "raganų medžioklės" auka"? "Užsienio reikalų ministro P. Gylio padėjęjas R. Mališauskas, 1986 metais kartu su grupe kitų SSRS diplomatų išvyrėtas iš JAV, neigia bendradarbiavęs su KGB". "Respublika" Nr. 69, 1994 m. balandžio 9 d.) Jis nenurodo šaltinių, iš kurių žinaš, jog kiti nebuvo KGB-istai, nors manyčiau, kad tokia informacija yra gan jautri ir žinoma tik tam tikram "švariam" žmonių sluoksniui buvusioje Sąjungoje.

7. Jis buvo aktyvus ir kitose srityse. Jis rūpinosi ir kitomis tautybėmis, kitais "išėivijais" (rusais, ukrainiečiais ir t. t.). Panašiai kaip anais laikais dėdė Juozui rūpėjo sugrąžinti visus išsiskirsčiusius vaikus iš plačiojo pasaulio, ypač iš Vakarų... Gal apie tai rastumėte ir daugiau medžiagos "Gimtojo krašto" archyvuose?

8. Jis prisipažino rašydavęs "atskaitas apie pokalbius su žmonėmis, apie padėtį ne tik lietuvių, bet ir rusų, ukrainiečių, kitose bendruomenėse, įvairių analitinę medžiagą". Rašydamas apie užsienio lietuvius, jis naudodavęs tokius meilės terminus, kaip "nacionalistai", "reakcingi veikėjai" ir panašiai. Jis aiškina, jog kitaip ir nebuvo galima - žinoma, ypač jeigu asmeniška ambicija to reikalavo. Kas svarbiausia, tie jo analizės ir darbėlių aprašymai liko Maskvoje, ne Vilniuje. Ten ir šiandien yra tie aprašymai. O jis šiandien sėdi Lietuvos, ne Maskvos užsienio reikalų ministerijoje! O dar įdomesnis yra šio kuklaus žmogaus ypatingas diplomatinis pasirošimas: visą jo paruošimą koordinavo Komunistų partija (prieš pasivadinant LDDP), ne diplomatinės institucijos. Bet daugiau apie šio idealisto istoriją ir LDDP valdžios nuotaikas užsienio lietuvių atžvilgiu, jau sekanči kartą.

VIRGINIA ALEKSANDRAVIČIUTĖ, lietuviškai kalbanti advokatė, teikia paslaugas IMIGRACIJOS bei ŠEIMOS teisiniuose reikaluose. The American Immigration Lawyers Association narė. Turi leidimą praktikuoti Massachusetts ir Washington, D.C. One Bulfinch Place, Suite 100, Boston, MA 02114. Tel.: (617) 723-2242; FAX: (617) 723-1899.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Taverna, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmdieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmdieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

Eisimas po La Manche sąsiauriu gausėja

Pagaliau pradėjo veikti keleivių transportas prieš tris mėnesius atidarytu Eurotuneliu, jungiančiu kontinentinę Europą ir Angliją, iškastu po La Manche sąsiauriu. Lig šiol tuneliu buvo gabenami tik sunkvežimiai. Dabar prancūzų ir britų bendra tunelio saugumo komisija davė leidimą pradėti gabenti keleivius. Iš Prancūzijos Calais iki Anglijos Dover keleivių automobiliai bus gabenami specialiais vagonais. Kita priemonė - greitas keleivinis traukinys kelis kartus per dieną keliaus iš Paryžiaus per Briuselį į Londoną. Eurotunnel bendrovė, nutiesusi šį sausumos kelią

Prisimintas Varšuvos sukilimas

Rugpjūčio 1 d. sukako 50 metų nuo Varšuvos sukilimo pradžios. Šia proga Lenkijos sostinėje surengtose iškilmėse apaštalinis nuncijus arkivyskupas Jozef Kowalczyk perskaitė popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo laišką, adresuotą Varšuvos gyventojams ir visai lenkų tautai. Savo laiške šv. Tėvas pažymi, kad didelio heroizmo ir karštos tėvynės meilės kupinas sukilimas, nors ir tragiškai numalšintas, nebuvo tik beviltiškos aukos aktas. Jis sutvirtino laisvės troškimą, kuris išties penkiasdešimtmetį liepsnojo žmonių sąmonėje ir galų gale išsipildė 1989 metais. Karšto laisvės troškimo ir didelių aukų dėka atgimė Lenkija ir kartu kitos priespaudoje buvusios Vidurio Rytų Europos šalys: Lietuva, Latvija, Estija, Baltarusija, Ukraina, Čekija, Slovakija, Vengrija.

Savo laiške Popiežius taip pat pažymi, kad Europos laisvėjimo vyksmas dar nepasibaigęs. Priminęs Balkanuose vykstantį karą, Jonas Paulius II rašo: Jei Europa tikrai trokšta tapti tėvynių tėvyne, ji turi vienodai gerbti visų tautų laisvės troškimą. Tol nebus taikos Europos žemyne, kol visos tautos neturės vienodų teisių.

Varšuvos sukilimas, prasidėjęs 1944 metų rugpjūčio 1 dieną, truko 60 dienų. Žuvo 16 tūkstančių sukilėlių ir 200 tūkstančių civilių žmonių. Numalšinus sukilimą, nacių okupacinė valdžia visiškai sugriovė Varšuvos miestą.

Rugpjūčio 1 d. surengtose sukilimo pradžios 50 metų sukakties iškilmėse dalyvavo apaštalinis nuncijus arkivyskupas Kowalczyk, Lenkijos primas kard. Glemp, Prezidentas Wałęsa, keli šimtai dar gyvų sukilėlių, Vokietijos prezidentas Hercog, Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas Major, Prancūzijos senato pirmininkas Monory ir Rusijos prezidento Jelcino atstovas.

is Prancūzijos ir Didžiąja Britanija, pranešė, kad iki rugsėjo pabaigos nauju maršrutu keliaus tik specialius kvietimus gavę asmenys, kurių yra keliasdešimt tūkstančių. Spėjama, kad normlus - be eilių ir be išankstinių rezervacijų - keleivinis eisimas po La Manche prasidės tik 1995 metų vasarą, kai praeis smalsumo euforija.

Kretingos turguje paršeliai kainuoja tiek pat kiek ir ožkos - po 60 litų. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODU SALE -

†

KVEČAS
JONAS
1933+1976

**VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

- ☛ LĒKTUVAI
- ☛ LAIVAI (CRUISES)
- ☛ TRAUKINIAI (AMTRAK)
- ☛ AUTOBUSAI
- ☛ NUOMOJAMOS MAŠINOS
- ☛ VIEŠBUČIAI
- ☛ ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3862

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Atgal į pagonybę...**

Nepaprastai greitai prabėgo, nuskambėjo Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventė Vilniuje. Susirinkusiems iš visų pasaulio kraštų lietuviams buvo malonu matyti savo tautiečius per 50 sovietmečio metų nepraradusius sugebėjimo lietuviškai linksintis - šokti, dainuoti. Visi išsiskirstė su įvairiais išpuošiais, buvo gal ir nesklaidumų, vargino dalyviai ir daugybė repetacijų, tačiau be jų didžiulė šventė ir nebūtų įvykusi.

Vieną praėjusios šventės aspektą vertėtų aptarti plačiau. Liepos 9 d. Vilniaus "Žalgirio" stadione įvyko Šokių dienos koncertas, kurio pirmoji dalis "Saulės giesmė" buvo skirta pagoniškosios tautos šaknims. Į aikštę įėjo Saulė, lydima septynių savo dukrų. Saulė nešė ugnį spindinčiame inde. O septyniais takais į aikštę susirinko visi šventės dalyviai ir uždegė fakelus. Šventės ugnis suliepsnojo ir aikštės viduryje stovinčiame aukure. Prie jo rymo Lietuva - Motulė su savo vaikais ir pasakoja apie tautą, garbinusią Saulę, Žvaigždes, Perkūną, Ažuolą, Ugnį. Taigi, tokia pagoniška dalimi ir prasidėjo Šokių diena.

Kyla klausimas, kodėl būtent tokia įžanginė dalis buvo parengta? Kodėl į ją buvo įtraukti visi šventės dalyviai, kodėl visi žiūrovai buvo priversti stebėti pagoniškas apeigas? Galima spėti, kad dalyvių tarpe buvo įvairių tikėjimų tautiečių. Žinoma, jog Lietuva - katalikiškas kraštas. Šis aspektas per 50 sovietmečio metų buvo vienintelis, kuris rišo Lietuvą su Vakara. Būtent katalikybė neleido okupantui visiškai išplėsti Lietuvos iš Vakarų Europos kultūros.

Nenorint įžeisti kitų tikėjimų dalyvių ir žiūrovų, Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventėje reikėjo, galbūt, visai atsakyti religinio aspekto. Ar dalyvavo šventėje bent vienas pagonis, nėra žinoma, tačiau kiekvienas dalyvis ar žiūrovas, kokio tikėjimo jis bebūtų, buvo priverstas dalyvauti pagoniškosiose apeigose ar jas stebėti.

Įžangine dalimi rengėjai, tikriausiai, norėjo pažvelgti į senovę. Lietuvos istorija yra pakankamai turtinga, kad joje būtų galima surasti senovės papročių ir nesujusių su pagonybe.

Pagonybę apibūdinti kaip tautos šaknis ir sieti ją su neapibrėžta senove, yra labai netikslu. Gana platus Lietuvos istorijoje laikotarpis, kada joje dalis gyventojų vis dar tebebuvo pagonys, o kita dalis jau buvo katalikai. Kodėl senovėje ieškoti vien religinio aspekto? Visą Lietuvos istoriją riša jos žmonių kova už nepriklausomą valstybę bei žmonių laisvę, meilė savo žemei. Kodėl nebuvo pasirinktas būtent toks senovės aspektas, atspindintis bendražmogiškas geriausias savybes, perduodamas lietuvių tautoje iš kartos į kartą?

Šis faktas gal nesukeltų tokio dėmesio, jeigu liepos 8 d. (Šokių dienos išvakarėse) Vilniaus Kalnų parke Ansamblių vakare nebūtų skambėję pagoniškos tematikos eilėraščiai. Vėl norėta grįžti į senovę. Kodėl pasirinkti pagoniški eilėraščiai, vėl nėra aišku.

Žinoma, šventėje dalyvavo ir Lietuvos prezidentas, kuris dar ne taip seniai, dalyvavo šventinime prezidento vėliavos, kuri Arkikatedron atkeliavo nuo Gedimino kalno tik po to, kai ten buvo uždegtas aukuras.

Rodos, pagonybė, tik dabar atnaujinta ir pritaikyta laikmečio sąlygom, sugrįžta į Lietuvą. Paklusnumas vaidiloms naudingas visų laikų valdantiems. Izoliuotai nuo Vakarų pagoniškai Lietuvai vadovauti lengva...

LEIDINYS, VERTAS KGB PREMIJOS

(Visos citatos paimtos iš knygos "Lietuvos kovų ir kančių istorija" - Mokslo ir enciklopedijų leidykla, Vilnius, 1994 m.)

-o-

Taip jau susiklostė. Skersai ir išilgai žengė per Lietuvą totoriai, rusai, lenkai, vokiečiai... Ir visi turėjo savo tikslą - užgrobti, pavergti, prijungti.

Tačiau tokio baisaus antpuolio ir tokios tragedijos kaip rusiškai sovietinė okupacija Lietuva nebuvo patyrusi per visą savo istoriją. Tauta ir valstybė atsidūrė prie su-naikinimo ribos.

Todėl visiškai natūralus ir suprantamas tautos siekimas įamžinti Lietuvos kančias ir kovas knygoje, kad visa ta baisi patirtis neliktų užmiršta, o būtų prieinama ir žinoma ateities kartoms Lietuvoje. Natūralus ir suprantamas noras paskleisti šią informaciją užsienyje.

Deja, svarbus ir reikalingas sumanymas virto apgailėtina karikatūra, įžeidžiančia genocido aukų atminima.

Vos atsivertus knyga, į akis krenta keistos manipuliacijos datomis.

SSRS valstybės saugumo liaudies komisaro pavaduotojo I. Serov'o instrukcijoje dėl "antisovietinių elementų" išskeldinimo iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos" (p. 14) nurodyta labai neįprasta data - "ne anksčiau kaip 1941 m. gegužės 19 d.". Šitas dokumentas yra jau ne kartą skelbtas ir gerai žinomas Lietuvoje. Jis visada buvo žymimas 1939 m. spalio mėn. pradžios data ir kėlė ypatingą pasipiktinimą iš anksto planuojamu teroru prieš

nepriklausomų kaimyninių valstybių gyventojus.

Ir dar. Visuose knygoje publikuotuose pookupaciniuose dokumentuose Lietuva vadinama Lietuvos SSR. Išimtis yra tikslai I. Serov'o instrukcija, kur Pabaltijo valstybės vis dar vadinamos Lietuva, Latvija, Estija, kaip ir buvo prieš raudonąją okupaciją.

Ar tai nėra dar viena tema apmąstymams?

Beje, keistą datą - "ne anksčiau kaip 1941 m. gegužės 19 d." - paneigia ir pati "Lietuvos kovų ir kančių istorija". "Pratarmėje" (p. 8) sakoma, jog "rusų istorikė N. Lebedeva aptiko dokumentų, liudijančių, kad prieš pat Pabaltijo valstybių okupaciją, sovietų lageriuose buvo paruoštos vietos 60-čiai tūkstančių žmonių iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Tie patys N. Lebedevos nurodyti 60,000 minimi ir knygos 37 puslapyje, tačiau čia jau figūruoja "1941 m. birželio ... d." data.

Tai kam gi prireikė "baltinti" okupantus bei jų talkininkus, sudarant melagingą išpuolį, kad masiniai vežimai buvo planuojami jau po okupacijos, o ne anksčiau? Ar tik ne tam, kad genocido prieš kitas valstybes planuotojai ir vykdytojai nebūtų traktuojami kaip karo nusikaltėliai, kurių atsakomybei netaikomi senaties terminai?

Įdomu, į kokį skaitytąją orientuojasi "Istorijos" leidėjai. Nereikia

**Žurnalistė
Jūratė Stelionytė**

nei ypatingo talento, nei neeilinių sugebėjimų pastebėti, kad dokumentai parinkti labai tendencingai ir prieštarauja vieni kitiems.

38 - 39 psl. aptinkame dokumentą apie gydytojų ir kito medicinos personalo išlaikymo lėšas. Ir čia pat, 40 psl., randame saugumiečio V. Merkulov'o telefonogramą, kur sakoma: "nėra medicinos personalo". Dokumentas datuojamas 1941 m. birželio 15 d.

O gal aš klystu? Gal čia tiesiog cinikiškai siekiama parodyti, kad "geras" sumanymas buvo blogai vykdomas?

Knygoje yra dokumentų, tiesiogiai juodinančių Lietuvos gyventojus. Pvz., 54 psl. patalpintas komiteto sekretoriaus pranešimas A. Sniečkui apie išskeldinimo operacijos metu pabėgusius ginkluotus "stambaus kalibro pistoletais (...) ir šautuvais" 47 žmones, kurie organizavo 4 gaujas ir plėšikauja. Peršasi išvada, kad tokiems išvežimas - per švelni bausmė. Ar sveiku protu galima pateisinti šito, atspiraant, dokumento publikaciją?

O koks cinizmas kalbėti apie tremtinių įkurdinimą ir net namų statybą jiems! (p. 66-67). Iš tremtinių atsiminimų žinome, kaip jie su mažais vaikais buvo "įkurdinami" ant plikos žemės ledinėse Trofimovkos salose.

Kaip pasityčiojimas skamba teiginys "nemokėsiškai užrašomi suim-

tųjų parodymai" (p. 94). Koks skirtumas, kaip jie užrašomi, jeigu buvo tremiami nekalti žmonės ir vykdomas genocidas?

Visiško absurdo pavyzdžiu pasitarnautų "K. Didžiulio pranešimas (...) apie Trakų apskrities gyventojų trėmimą" (p. 107 - 109). Dokumentas sako, kad enkavedistai, soddindami tremtinius "į vagonus, elgėsi su jais labai mandagiai" (!), o išvežamųjų nuotaika "buvo žvalli, niekas neverkšlėno ir nesielvartavo".

Kaip kitaip, jeigu ne piktybiška dezinformacija, galima pavadinti paskelbtuosius I. Veselov' (p. 111 - 115) ir J. Tkačenko's (p. 122 - 126) pranešimus? Štai tik keletas citatų: "Iškeldinimas buvo neišvengiama kovos su banditais priemonė". (p. 113), "Iš Vilkijos valsčiaus reikėtų ištrėmti ne 3 šeimas, o 50". (p. 113), "Dorų žmonių neiškeldina, išskeldina banditų šeimas..." (p. 124), "Sovietų vyriausybė teisingai padarė, kad išskeldino banditų šeimas". (p. 124).

Kodėl kolaborantų pareikškimai rado vietos knygos puslapiuose? Tikslas aiškus: todėl, kad Lietuvoje vyko pilietinis karas, kova dėl socializmo. Pabandykite tik įsivaizduoti, kaip atrodytų visa ši rašliava Vakarų skaitytojui, kokią nuomonę jis susidarytų apie įvykius Lietuvoje okupacijos metais.

Štai koks gražus išvežimų pateisinimas patalpintas 134 knygos puslapyje: "Patvirtinti instrukcija dėl banditų ir banditų bendrininkų buožių, išskeldinamų už respublikos ribų...". Ir ko gi čia stebėtis? Visame pasaulyje su banditais elgiamasi panašiai.

Tokias knygos vietas galima būtų cituoti be galo. Bet verčiau pažvelkime į klausimą plačiau.

Š. m. birželio mėn. 4 d. "Lietuvos aidas" numerioje prof. Julius Juzeliūnas pateikia slaptą KGB laiško faksimilę, iš kurios matyti, kad minėtoji įstaiga buvo suinteresuota išleisti panašų dokumentų rinkinį, ir dar su komentarais. Kad šis sumanymas vyktų sklandžiau, buvo nutarta leisti Lietuvos Istorijos instituto darbuotojams naudotis slaptais tada dar galingo KGB archyvais. Tarp tų darbuotojų rasime Henriką Šadžių - vieną iš "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" sudarytojų. O tuometiniu Istorijos instituto direktoriumi buvo dabartinis Lietuvos ambasadorius Washingtono dr. Alfonsas Eidintas...

(nukelta į 4 psl.)

VIII-ojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso dalyviai vakaronės metu Trakuose.

Viktora Kopočiaus nuotrauka

Nuslėptoji statistika**Viktoras Alekna**

Perspausdinta iš "Naujojo Dienovidžio", Nr. 23, 24

1

Penkiasdešimt metų buvo kankinama ir žudoma mūsų tauta, nuo pat žudynių ir naikinimo pradžios buvo žmonių, kurie skaičiavo tas aukas, o per pastaruosius penkerius metus tai daroma ir organizuotai, bet niekaip negalime suskaičiuoti, kiek iš tikrųjų buvo tu aukų.

Ryškiausios aukos - žmonės. Spėjama, kad per pirmuosius okupacijos metus į kalėjimus buvo pasodinta beveik 15,000 žmonių. O 1941 m. birželio 14 - 18 d. "pagal daugelį šaltinių, ištrėmtųjų skaičius siekė 34,200. Kiti šaltiniai mini net 40,000" (A. Damušis).

Kitoje vietoje Adolfas Damušis nurodo, kad "pirmoji masinė deportacija 1941 m. birželio 14 - 18 d. ištrėmė 34,260 asmenų".

Po šių Adolfo Damušio surinktų ir paskelbtų duomenų 1993 - 1994 m. išėjo keletas leidinių, kurie mini kitokius skaičius.

Knygoje "Lietuvos gyventojų genocidas" (toliau "LGG") nurodoma, kad 1941 m. birželio 14 - 18 d. išvežtųjų apytikris skaičius siekė 30,485 žmones.

Į šį skaičių neįeina kaliniai, kurie iš Lietuvos buvo išvežti 1941 m. balandžio 2, birželio 6 ir birželio 16 dienomis. "Kaip ryškėja iš žiniaraščių, bendras birželio 6 išsiųstų į lagerius ir kolonijas politinių ir kriminalinių kalinių skaičius yra 628 asmenys, birželio 16 - 747 asmenys. Šių etapų maršrutas - Komija, Sepvečlagas" ("LGG"). Taigi iš viso lyg ir būtų, šios knygos sudarytojų duomenimis, 31,860 išvežtųjų.

Be to, 1941 m. birželio 20 d. Lietuvos kalėjimuose sėdėjo 5217 kalinių, iš kurių politiniai kaliniai sudaro ne mažiau kaip 2813 asmenų (UGB - Valstybės saugumo valdybos - žinioje, nes nėra duomenų, kiek kalinių buvo prokuratūros, teismų žinioje, taip pat jau nuteistų).

Prie ano skaičiaus pridėję dar kalėjime likusius politinius kalinius, jau turime 34,673 asmenis. Pasak kito šaltinio, Lietuvos vidaus reikalų ministerijos išleistos knygos "1941 - 1952 metų tremtiniai" (toliau - "LT"), prasidėjus karui buvo suspėta "evakuoti" 1363 kalinius. Bet kai kurie suminėti skaičiai kelia abejonių. Ir ne vien skaičiai.

Abiejose minėtose knygose pateikta ir kitų duomenų: kiek buvo numatytų išvežti žmonių sąrašuose, kiek vagonų buvo užsakyta, kur jie buvo nuvežti. Iš tų skaičių matyti, kad 1941 m. birželio 14 - 18 d. buvo išvežta tik 21,214 žmonių ("LGG"). Knygoje "LT" nurodytas dar mažesnis skaičius: "Iki 1941 m. birželio 19 d. Lietuvoje buvo suimti ir išvežti 17,485 žmonės". Šį skaičių, pasak liūdnei garsėjančios knygos "Lietuvos kovų ir kančių istorija" (toliau - "LKKI"), randame LSSR NKVD 1941 m. birželio 19 d. suvestinėje.

Dar mažesnę tremtinių skaičių nurodo SSRS NKVD GULAG'o specialiųjų tremčių skyriaus viršininkas 1941 10 15 pranešime, nurodymas, kad iš Lietuvos įvairiuose kraštuose įkurdinti tik 12,682 tremtiniai ("LKKI"). Pagaliau 1988 05 12 LSSR valstybės saugumo komitetas pažymi, kad "1941 06 15 - 17 buvo išskeldinti 12,562 žmonės (7439 šeimos)" ("LKKI").

Kaip suprasti tokius nevienodumus? Visų pirma 1988 05 12 pažymoje nėra šeimos galvų, kurios jau Vilniuje buvo atskirtos nuo šeimų ir išvežtos į spec. lagerius, kur dauguma ir žuvo. Jeigu patikėtume, kad 1941 06 14 - 16 d. buvo išvežta tik 17,485 žmonės, lengvai galime suskaičiuoti, kad į speclagerius buvo išvežtos 4923 šeimų galvos.

O kaip paaiškinti tai, kad "LGG" I tome, kuriame suregistuoti 1940 06 14 - 1941 06 politiniai kaliniai, tremtiniai ir nužudytieji, randame 27,806 pavardes? Ir tai čia tik dalis aukų, nes duomenys buvo renkami ne tiek iš įvairių šaltinių, kiek iš žmonių atsiminimų, iš pačių nukentėjusiųjų liudijimų. O kiek jų išliko?

Paaiškinti galima taip:

1. NKGB - NKVD dokumentuose, kurie sudėti į knygą "Lietuvos kovų ir kančių istorija", visai nerandame dokumentų, kurie kalbėtų apie politinius kalinius. O jų, pasak istoriko Liudo Truskos, 1941 m. birželio pradžioje "Kauno kalėjimuose laikyta 3,7 tūks., Vilniuje - 3,2 tūkst., Šiauliuose - 800, Marijampolėje - 750, Pravienskišose - 500, o visoje Lietuvoje apie 12 tūkst. kalinių". Jau anksčiau minėta, kad birželio 20 d. Lietuvos kalėjimuose buvo likę 5217 kalinių. Vadinasi, kartu su tremtiniais buvo išvežta ne 747 asmenys, kaip rodo NKVD žiniaraščiai, o 12,000 - 5217 = 6783 politiniai kaliniai.

O kas atsitiko su kaliniais, likusiais kalėjimuose pirmosiomis karo dienomis? Jau minėta, kad NKVD duomenimis, 1363 kalinius spėta evakuoti į Rusijos gilumą. Lieka dar 3854 asmenys.

Iš Marijampolės kalėjimo, kur sėdėjo 750 kalinių, birželio 22 d. rytą, apie 10 - 11 valandą, pabėgus kalėjimo administracijai bei prižiūrėjams,

visi kaliniai išėjo iš kamero, ir laimingai grįžo į namus. Kai kurie dar buvo užėję į administracijos patalpas, susirado savo bylas ir parsinešė namo atminčias.

Tauragės kalėjimas birželio 22 d. anksti rytą buvo kliudytas vokiečių bombų. Čia dalis kalinių žuvo, o kiti spėjo išbėgti iš kalėjimo po pirmojo vokiečių lėktuvų atsakymo, kada buvo pralaužta kalėjimo siena.

Ukmergės kalėjimo prižiūrėtojai jau birželio 22 d. popietę išsilakstė, ir kaliniai taip pat išbėgiojo. Bet po kiek laiko prižiūrėtojai grįžo prie savo pareigų į miestą ir čia sugavo aštuonis dar nespėjusius pasislėpti buvusius kalinius. Juos suėmė, vakare įsodino į sunkvežimį ir nuvežė Utenos - Zarasų link. Tik birželio 24 d. rytą tie prižiūrėtojai pajudėjo Latvijos link. Bet pavežę kalinius kelis kilometrus, prie Alėjų girios išlaipino iš sunkvežimio, nuvarė į girią ir čia visus sušaudė.

Raseinių kalėjime dalis kalinių buvo išvežta jau birželio 22 d. pavakare Panevėžio link. O kita dalis, artėjant vokiečių daliniams ir prižiūrėjams pabėgus, išsilaisvino iš kalėjimo.

Iš Šiaulių kalėjimo, kur buvo kalinama 800 žmonių, šimtas kalinių birželio 24 d. buvo išvežta į Gorkį. Iš jų tik vienas yra likęs gyvas. Kiti kaliniai išsilaisvino užėjus vokiečiams. Dalį Kauno kalėjimo kalinių birželio 23 d. anksti rytą išvežė pro Ukmergę, Vilnių į Baltarusiją, kur netoli Červenės beveik visi buvo nušauti. Kita didžioji dalis birželio 23 d. rytą išsilaužė iš kalėjimo ir grįžo namo.

Iš Kauno IX forto kalėjimo birželio 23 d. taip pat visiems ten buvusiems kaliniams pavyko išsivaduoti. O netoli Kauno buvusioje Pravienskių kolonijoje visi kaliniai ir kolonijos sargybiniai birželio 26 d. sovietų kareivių buvo sušaudyti. Čia žuvo 451 ar net 453 žmonės. 73 Telsių kalėjimo politiniai kaliniai buvo nukankinti Rinių miške lyje birželio 25 d. ankstų rytą.

"Kretingos kalėjimas buvo įrengtas vienuolyno patalpose, jo rūsiuose buvo surasti keliolikos žmonių palaikai, kurių asmenybės lig šiol nenustatytos" ("LGG"). Matyt, šie palaikai buvo anksčiau nužudytų kalinių, o prasidėjus karui šio kalėjimo kaliniams pavyko išbėgti.

Vilniaus Lukiškių kaliniams, matyt, pavyko išsilaisvinti, nes čia po birželio 16 d. išvežimo nedaug jų ir buvo. Panevėžio, Rokiškio kalėjimų kalinių likimo neteko sužinoti.

(Bus daugiau)

LEIDINYS, VERTAS KGB PREMIJOS

(atkelta iš 3 psl.)

Taigi sumanymas buvo įvykdytas pačių lietuvių rankomis. Tiesa, knyga išėjo be minėtų KGB komentarų, nes jau buvo neįmanoma jų pridėti. Ta pačia proga norėtu paklausti, kodėl knygos leidėjų tarpe nenurodyta dr. A. Eidinto pavardė? Sunku patikėti, kad žmogus, būdamas tokio svarbaus leidinio organizatoriumi ir koordinatoriumi, nenorėtų matyti savo pavardės knygos puslapiuose. Ar nesiperša išvada, kad jis tam turėjo rimtų priežasčių? Be to, dr. A. Eidinto sovietinės propagandos publikacijos jau seniai žinomos.

Gal kai kas ir norėtų atlaidžiai žiūrėti į "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" "klaidas" ir "trūkumus". Deja, tokio pikto antilietuviško leidinio pasirodymo neįmanoma pateisinti klaidomis. Tuo labiau tokios klaidos nedovanotinos istorikams profesionalams.

Manau, kad tiek leidinio pobūdis, tiek jo tikslas yra visiems pakankamai aiškūs.

Kamai jauna ir, ačiū Dievui, nemačiau ir nepatyrčiau trėmimo siaubo. Tačiau kodėl Jūs, mieli tautiečiai, leidžiate tyčiotis iš savo ir tautos skausmo, tragedijos, kančios?

50 metų melas ir prievarta klestėjo po kruviną raudonąją vėliava. Tai nejaugi vėl tą patį darysime po mūsų trispalvę, nejaugi leisime išniekinti ją, šitiek trokštą, lauktą, iškentėtą? Nejaugi leisime pasauliui gauti melagingą informaciją? Ir kas gi po to mumis tikės? Juk publikuojame nepriklausomybės metais!

Atsibuskite, lietuviai! Jeigu ne dėl savęs, tai nors vardan žuvusių tėvų, motinų, brolių, vaikų.

□ Popiežius Jonas Paulius II tikisi vykti į Sarajevo rugsėjo 8 d., tačiau pats vykimo faktas bus patvirtintas tik vizito išvakarėse. "Jeigu prieš 24 valandas, situacija pasikeis į blogą pusę,

Aplink pasaulį

Nižnij Novgorodą atvyko iš karto po prezidento išvykimo. Jis iš karto pradėjo skustis, kad jo laivas buvo sustabdytas, kad tai buvęs samokslas. Žirinovskij turėjo problemų savo kelionėje Volgos upe. Vienur jis buvo apmėtytas kiaušiniiais, o kitur jo neįsileido į susirinkimus.

□ Japonijos premjeras Tomiichi Murajama rugpjūčio 17 d. sutiko pasiūsti Japonijos kareivius į Ruandą. Japonijos misijos dydis bus nuspreistas po to, kai šią savaitę gynybos ministerijos komanda aplankys pabėgėlių stovyklas Ruandoje. Kyodo naujienų agentūra spėja, kad nuo 200 iki 300 Japonijos personalo gali būti pasiusta rugsėjo mėnesį.

□ Bado streiką rugpjūčio 17 d. paskelbė apie 128 užsieniečiai New Deli kalėjime, Indijoje. Jie laikomi kalėjime be teismo, kai kurie jau šeštus metus. Indijos vyriausybė skubiai sudarė teismus, kuriuose bus teisiami užsienio piliečiai. Keturi iš įkalintųjų yra amerikiečiai. Kiti įkalintieji iš kitų 39 šalių, tame tarpe Britanijos, Pietų Afrikos, Australijos, Naujosios Zelandijos. Visi užsieniečiai atsidūrė kalėjime dėl bandymo įvežti arba išvežti narkotikus arba užsienio valiutą.

□ Marin Zacharski, kuris ketverius metus praleido JAV kalėjime už tai, kad vogė JAV karines paslaptis Lenkijos komunistiniam režimui, buvo priverstas palikti Lenkijos žvalgybos vado pareigas, kurias ėjo mažiau nei savaitę, po stipraus JAV lenkų protesto.

Rusų tankai slenka į paskutinįją kelionę Estijos žeme, Paldiski uoste. Estijos valdžia mano, kad Rusija suspės ištraukti visą savo kariuomenę iš Estijos iki rugpjūčio 31 d.

Albert Truuvaart (ETA) nuotrauka

– Jamžintas prezidento A. Smetonos atminimas. Beveik 25 tūkst. litų iš valstybės rezervo fondo skirti jamžinti Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos atminimą. Už šiuos pinigus pagamintos dvi paminklinės atminimo lentos, kurios rugpjūčio 10-ąją - Antano Smetonos gimimo 120-ųjų metinių dieną - buvo pritvirtintos prie namų Vilniuje ir Latvijos mieste Jelgavoje. Viena paminklinė lenta su bronziniu bareljefu ir granite iškaltomis raidėmis įrengta prie namo Vilniuje, Tiltu g. 1, kur A. Smetona gyveno 1908 - 1909 m., antroji - ant buvusio gimnazijos Jelgavoje fasado, kur būsimasis prezidentas mokėsi 1893 - 1896 metais.

– Javų derlius noksta, bet ar jis kam reikalingas? Manoma, kad grūdų derlius Lietuvoje šiemet sieks apie 2,5 milijono tonų. Nustatyta, kad bus perkama 400200 tonų maistinių grūdų. Kiek už juos bus mokama, neaišku. Lyg ir yra orientacinės kainos - vidutiniškai už toną mokėti po 242 litų. Pasak žemės ūkio ministro R. Karazijos, būtų galima grūdus nupirkti ir kur kas didesnėmis kainomis. O ką toliau daryti, kas juos valgys Lie-

tuvoje tokius brangius? Jeigu už toną vidutiniškai supirkėjai mokėtų po 242 litus, iš viso reiktų apie 90 milijonų litų. Tačiau tokių pinigų nėra. Beje, perdarbimo įmonės žemdirbiams dar skolingos apie 10 mln. litų už praėjusių metų grūdus. Žemės ūkio produkcijos supirkimo koordinavimo tarybos posėdyje pranešta, jog žemdirbiai gali vežti grūdus į kitas šalis, jeigu jų netenkina mūsų kainos. Tik kas padės surasti rinką, nepaaiškinta.

– Seimas priėmė Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų įstatymą. Lietuvoje bus 10 apskričių - Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių ir Utenos. Apskritis bus skirstomos į savivaldybes, kurios atitiks dabartinių rajonų ribas. Iš viso bus 56 savivaldybės - 44 buvę rajonai ir dar 12 miestų savivaldybių. Didžiausia bus Vilniaus apskritis, apimanti buvusius Šalčininkų, Širvintų, Trakų, Ukmergės ir Vilniaus rajonus, mažiausia - Tauragės, teturinti 3 rajonus. Savivaldybes rinks gyventojų bendruomenių išrinktos savivaldos institucijos, o apskričių valdydama organizuos Vyriausybė.

LIETUVOJE

Susitiksim "Prie Parlamento"

Atidaryti naują restoraną Vilniuje nėra lengvai įvykdomas sumanymas. Tačiau Rick Miller iš Naujosios Zelandijos, pirmą kartą atvykęs į Baltijos šalį kaip Europos Sąjungos Phare programos konsultantas, būtent tai ir sumanė padaryti.

Ir štai Vilniuje, Gedimino prospekte 46, naujame Rick Miller įkurtame restorane "Prie Parlamento" septynias dienas į savaitę galima pietauti, sutikti draugus ar pažįstamus, išgerti alaus ar kavos. Žinoma, surasti restoraną, nors jis yra ir pagrindiniame Vilniaus prospekte, nebus labai lengva, kadangi miesto valdžia nutarė, jog ženklas, nurodantis naujojo restorano vietą, sugadins Gedimino prospekto grožį. Gal tai ir būtų galima laikyti priežastimi, jeigu Gedimino prospektas nebūtų pilnas įvairiausių ženklų, sovietinės eros pilkų bei "šiuolaikinių" be skonio įruoštų parduotuvių vitrinų.

Na, bet tiek to... Suradę "Prie Parlamento", nenusivilsite! Pradžiai atsigaiškinkite vietiniu tamsiu alumi, o paskui pavalgykite. Pagrindiniai patiekalai kainuoja nuo 5 iki 8 litų, t.y. nedaugiau nei 2 JAV doleriai. Patarnavimas tikrai malonus. Nuo pirmų akimirku pajusite ir puikią atmosferą su lengva tylia muzika, jaukiu apšvietimu ir patraukliomis dekoracijomis.

Restorano savininkas buvo sumanęs darbuotojų uniformą: juodus marškinėlius su užrašu ant nugaros: "Vilnius, Lithuania". Tačiau šiam sumanymui buvo pasipriešta. Valstybės biurokratai, atsakingi už valstybinę kalbą, nusprendė, jog tokia restorano darbuotojų uniforma "ižeis parlamentą", kadangi manoma, jog lankytojai nežino, kur valstybės sostinė yra.

Tačiau Rick Miller "pirmasis blynas" tikrai neprisivilo. Galima drąsiai sakyti, kad Vilniuje prieš du mėnesius įsikūrė pirmasis restoranas, kur galima ir alaus išgerti, ir puikiai pavalgyti už nuosaikią kainą. Planuojate eiti į "Stiklių" aludę? Tai labai brangu! Bet alus ten geriausias... Norėtumėt užsukti į "Ritos slėptuvę"? Ten tiek daug žmonių ir triukšmas netyla. Bet meniu ten ilgiausias... Tai gal susitikime "Prie Parlamento". Čia ir skanu, ir pigu, ir jauku!

A.J.

Pasiteiraukite apie atpigintus bilietus spalio mėn.

RYGA, VARTAI Į PABALTIJĄ

SUPAŽINDINAM SU ATA'S TAUPIAUSIOM SKRYDŽIŲ KAINOM Į PABALTIJĄ

Ar Jūs skrendate biznio reikalais, ar pasimatyti su giminėmis Pabaltyje, Jūs nenorite gaišti laiką persėsdami Maskvoje ar Frankfurte. Norite nukeliauti kuo greičiau, be reikalo neišleidžiant dar daugiau pinigų. ATA's iš New Yorko į Rygą yra greičiausias kelias. ATA paruosė jums pigiausią ir maloniausią kelionę, kurią Jūs tikrai užsipelnėt. Į viengpusę kainos iš New Yorko ne aukštesnės kaip \$429, ir žemos—iki \$279 spalio mėn., ATA yra vienas iš geriausių pasirinkimų tarp aukštų kainų skrydžių kompanijų.

PATOGŪS PERSĖDIMAI JAV

Naudokitės ekonomiškais ATA's skrydžiais į Rygą iš JAV miestų. Pasirinkite patogius TWA skrydžius, kurie sujungia New Yorko ATA's su Ryga.

SKAMBINKIT JŪSŲ KELIONIŲ AGENTUI ARBA ATA:

800-382-5892.

iš
NEW YORKO
Savaitės dienomis

\$399

Į viengpusę
Keliaujant nuo 6/1 iki 9/30

Savaitgaliais
\$429

Į viengpusę
Keliaujant nuo 6/1 iki 9/30

Studentams
\$349

Į viengpusę, savaitės dienomis
Keliaujant nuo 6/1 iki 9/30

Išskrendant iš	Savaitgalį	Savaitės dienomis
ATLANTA	\$561	\$531
BALTIMORE	\$520	\$490
BOSTON	\$429	\$399
†CHICAGO	\$484	\$454
CLEVELAND	\$520	\$490
DALLAS.....	\$579	\$549
DETROIT	\$524	\$494
HOUSTON	\$579	\$549
†LOS ANGELES	\$547	\$517
MIAMI.....	\$569	\$539
MINNEAPOLIS.....	\$479	\$449
NEW ORLEANS	\$569	\$539
PHILADELPHIA.....	\$474	\$444
PHOENIX	\$547	\$517
PITTSBURGH.....	\$479	\$449
SAN ANTONIO	\$579	\$549
SAN DIEGO.....	\$547	\$517
†SAN FRANCISCO	\$547	\$517
SALT LAKE CITY.....	\$547	\$517
SEATTLE	\$549	\$519
WASHINGTON D.C.....	\$520	\$490

Visos kainos yra nustatytos perkant skrydžius į abu galus

† Per ATA.

Visi kiti miestai per TWA sujungti su New Yorko, tęsiant į Rygą per ATA.

ATA

American Trans Air

Bilietai turi būti nupirkti 7 dienas prieš išskrendant. Taip pat yra šiek tiek brangesni bilietai turintys mažiau suvaržymų. Valstybiniai mokesčiai \$32.95 sumokami atsiimant bilietus. Studentų amžius nuo 18 iki 26m., parodant mokyklos I.D. ATA suteikia patarnavimus į Rygą iki Spalio 30, 1994.

Lietuvos Vyčių veikloje

Džiugi kelionė į Lietuvą

Šią vasarą Lietuvoje vyko tiek daug gražių renginių - dainų ir šokių šventė, ateitininkų kongresas, įvairūs minėjimai. Lietuvos Vyčiai irgi suorganizavo ekskursiją ir 62 nariai aplankė Lietuvą. Ekskursiją koordinavo Robertas Boris.

Po labai išpudingos dainų ir šokių šventės Lietuvos Vyčiai turėjo galimybę aplankyti Šiaulius, Kernavę, Trakus, Panevėžį, Rumšiškės, Klaipėdą, Nidą, Palangą (kur liepos 4 d. piknike pažymėjo Amerikos nepriklausomybės dieną).

Rudenį bus parvežti Kazio Griniaus palaikai

Šių metų spalio 5 d. Marijampolės rajono Mondžgirės miškelyje bus atidengtas paminklas Lietuvos prezidentui Kaziu Griniui. Ten pat, vykdamas velionio valią, iš Chicagos bus perkelti ir palaidoti jo palaikai.

K. Grinius, prezidentavęs nuo 1926 metų birželio 7 iki gruodžio 17 dienos ir miręs Chicagoje 1950 metais, labai mėgo leisti laisvalaikį Mondžgirės miškelyje netoli tėviškės Selemos. Prezidento Kazio Griniaus atminimui įamžinti Vyriausybė iš savo rezervo fondo skyrė 197 tūkst. litų.

Kaip BNS pasakė Marijampolės rajono valdytojas Albinas Matulis, urna su K. Griniaus palaikais bus atvežta į Lietuvą rugsėjo pabaigoje arba spalio pradžioje. Už vyriausybės skirtus pinigų bus sutvarkytas miškas, pagamintas ir pastatytas paminklas, išleistas atminimo medalis. Vėliau ketinama parvežti į Lietuvą ir asmeninį Prezidento archyvą, išleisti jo raštų dvi tomi bei jo name Marijampolėje įrengti muziejų. Trijų metų aukščio granito paminklą K. Griniui kuria marijampolietis skulptorius Kęstutis Balčiūnas. Tai bus simbolinė stovinčio žmogaus figūra su prezidento bareljefu. **BNS**

vo vedęs lenkų kilmės amerikietė Krystyną, kuri rūpinosi laidotuvėmis.

Neseniai buvo išleista L. Kublicko ir J. Grišmanausko sensacingo pabėgimo iš Lietuvos knygos "Tolimieji kvadratai" antroji laida. Jos tiražo dalį norima išplatinti Lietuvoje, kad tautiečiai tėvynėje galėtų sužinoti apie drąsiojo jūrų kapitono Liongino Kublicko ir jo bendražygių pastangas ištrūkti iš komunistų vergijos. Nors pats L. Kublickas nespėjo grįžti į tėvynę, tačiau dabar bent ir ją grįžta aukščiau minėtoji knyga.

Ed. Šulaitis

Tytuvėnus (kur klausėsi žymaus ansamblio "Polifonija" koncerto).

Visa grupė džiaugėsi galėjusi aplankyti savo tėvų ir senelių žemę. Daug keliavusių pirmą kartą susitiko su savo giminėmis. Dar ilgai mūsų atmintyje neišnyks dainų šventės ir tėvynės vaizdai.

"Pagalba Lietuvai" vis aukoja

Kai Chicagoje vyko 81-asis Lietuvos Vyčių seimas, Marriott viešbutyje rugpjūčio 6 d. posėdžiavo "Pagalba Lietuvai" organizacijos direktorių taryba.

Dvasios vadui kun. Juozui Anderloniui sukalbėjus maldą, posėdžiui vadovavęs Robert Boris pranešė apie praėjusių 6 mėn. veiklą. Sužinota, kad 15-tas talpintuvas su vaistais ir kitom medicinoms priemonėm rugpjūčio 10 d. iš Dialyst, Cedar Knolls, NJ, išsiunčiamas dr.

Regina Juškaitė

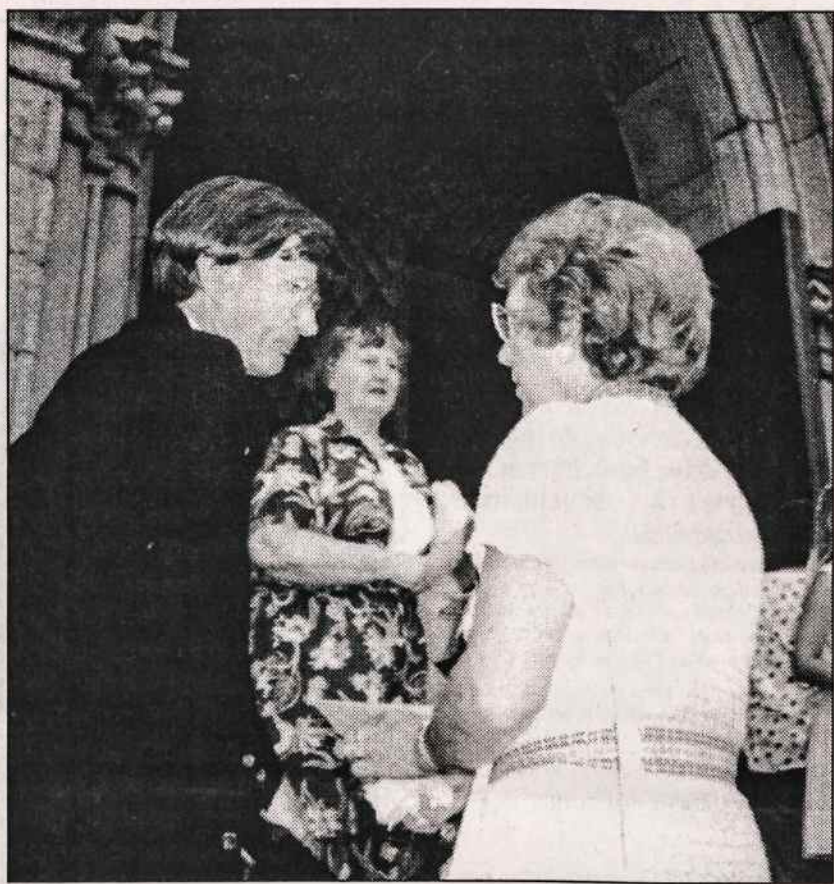
Dainiui, Vilniaus universiteto inks-tų lignoninei.

Siunta yra arti vieno milijono dolerių vertės; iš jos arti 3,000 dol. vertės vaistų skiriama Vilniaus Narkologiniam institutui - lignoninei per Antaną Balsį. Iš Detroito kilęs Ant. Balsys jau vienerius metus sumaniai tarpininkauja "Pagalba Lietuvai", Vilniaus universiteto lignoninei ir narkologiniam institutui vaistų ir medikamentų iškrovime bei jų paskirstyme.

-o-

Sėkmingas Michigan State universiteto futbolo komandos vyr. trenerio George Perles metinis golfo turnyras, birželio 14 d. vykęs Detroito, davė 24,000 dol. pelno, kuris buvo paskirtas "Pagalba Lietuvai".

Kitas "Pagalba Lietuvai" direktorių tarybos posėdis numatomas spalio 15 d. Philadelphiaje vykšančio Lietuvos Vyčių centro valdybos susirinkimo metu.

Prieš Lietuvos Vyčių seimo pamaldas Holy Name katedroje Chicagoje, su seimo delegatėmis šnekučiuojasi L. Vyčių choro narys, "Darbininko" bendradarbis Apolinaras Bagdonas (choras, vadovaujamas Fausto Strolisio, gražiai giedoja pamaldų metu).
Ed. Šulaičio nuotrauka

PASKUTINĖ JO GYVENIMO KELIONĖ

Jūrų kapitonas Lionginas Kublickas, kuris 1951 m. žvejų laivu pabėgo iš okupuotos Lietuvos į Švediją, o 1952 m. atvyko į JAV, baigė savo neramią kelionę rugpjūčio 4 d. ir atsigulė amžinam poilsiui rugpjūčio 8 d. Šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Velionis kartu su kitais dviem likimo draugais - Juozu Grišmanausku ir Edmundu Paulausku - nustebino pasaulį savo sensacingu pabėgimu iš komunistinės priespaudos. Jų kelionė į laisvę buvo atžymėta anglų kalba išleistoje pieštinėje ir žodinėje pabėgimo istorijoje "Voyage to Freedom", o lietuviškai - stambokoje L. Kublicko ir J. Grišmanausko knygoje "Tolimieji kvadratai" (išleista 1952 m. J. Kapočiaus Bostone, MA).

L. Kublickas gyveno Chicagos vakaruose esančiame Wheaton miestelyje Paskutiniu metu gana sunkiai sirgo, o prieš tai dirbo elektriku Brown & Root bendrovėje, Naperville, IL.

L. Kublickas rūpinosi laidotuvėmis savo likimo draugo Juozo Grišmanausko, kuris buvo palaidotas 1983 m. liepos 18 d. J. Grišmanauskas gyveno vienišas Cicero mieste prie Chicagos ir iškeliavo amžinybės sulaukęs tik 55 metų amžiaus. Pats L. Kublickas mirė dešimčia metų vyresnis (buvo gimęs 1929 m. kovo 15 d. Budrėnų km., Zarasų apskrityje). Chicagoje

dar tebegyvena trečiasis likimo draugas - Edmundas Paulauskas, kuris serga ir yra prisiglaudes dr. Jono Adomavičiaus sodyboje.

Šie trys vyrai nesireiškė lietuviškoje veikloje, buvo gerokai užsidarę. Kuomet 1952 m. atvyko į JAV, jie aplankė 50 lietuviškų kolonijų, kalbėjo apie priespaudą ir vargą tėvynėje. Tačiau jų globotojai net nepasistengė sutvarkyti jų emigracijos reikalų. Reikėjo patiems stipriai kibti į gyvenimą ir, atrodo, turėti nemaža nusivylimų. Be to, kaip atrodė, graužėsi, kad negali pasimatyti su artimaisiais. Kaip žinoma, visi trys už pabėgimą buvo už aktų nuteisti mirties bausme.

Kuomet Lietuvos premjeras Gediminas Vagnorius 1991 m. buvo atvykęs į Chicago ir čia dalyvavo VLIKO seime teko L. Kublicką sutikti ir kartu pasikalbėti su žymiuoju svečiu iš Lietuvos. Kublickui buvo idomu sužinoti, ar jam panaikintas mirties sprendimas ir ar grįžus aplankyti Lietuvą, neturės nemalonių. Atrodo, kad jam buvo duotas užtikrinimas dėl saugumo grįžti į tėvynę. Tačiau dėl užklupusios ligos, jis nespėjo tai padaryti ir negalėjo aplankyti jau seniai nematytos dar tebegyvenančios motinos Jadvygos. Lietuvoje dar tebegyvena ir mirusio brolio Alfredo vaikai Rolandas ir Indra su šeimomis. Velionis Amerikoje bu-

Bankininkas Romualdas Visokavičius pas Chicagos lietuvius

Lietuvos Banko buvęs pirmininkas, vėliau patekęs į valdančiosios partijos nemalonę, iš tų pareigų atleistas ir pakaltintas dideliais prasižengimais, tačiau nenuteistas, Romualdas Visokavičius buvo atvykęs į Chicago ir čia rugpjūčio 2 d. Balzeco lietuvių kultūros muziejuje turėjo viešą susitikimą su vietos lietuvišiais. Jis, dar sovietiniais laikais savo finansinę karjerą pradėjęs Pramonės ir statybos banke, prieš porą metų buvo atvykęs į Ameriką ir Texas valstijoje turėjo progą šiek tiek pastudijuoti šio krašto ekonomiką ir finansus.

Prieš pradėdamas svečio iš Vilniaus pranešimą, rengėjų vardu kalbėjo LB Socialinių reikalų tarybos pirm. B. Jasaitienė, o tada su kalbėtoju supažindino JAV lietuvių finansininkas, buvęs "Kraft International" bendrovės finansų skyriaus darbuotojas, o taip pat vieno Amerikos banko Frankfurtė vadovas Antanas Grina.

Šis mūsų tautietis R. Visokavičius yra padėjęs tvarkyti finansinius reikalus, kuomet anas buvo Lietuvos Banko vadovu. A. Grina,

be kitų gerų rekomendacijų, vilnietį pristatė kaip lito tėva.

R. Visokavičius, kuris kalbėjo drąsiai ir aiškiai, beveik kaip tikras amerikietis, pažymėjo, kad jis Amerikon atvyko ne atostogauti (jis čia atvažiavo su žmona Birute, Vilniaus universiteto docente), bet norėdamas pakviesti tautiečius investuoti į Lietuvos bankus, į jos ūkį. Pasirodė, kad svečias turi konkrečių pasiūlymų, nes prie Litimpexo banko įkūrė naują padalinį kuris vadinasi "Lituanus" vardu ir jis turėtų eiti tarptautinio banko funkcijas. Dabar yra ieškoma šio naujojo banko partneris užsienyje ir tada jau bus pradėta aktyvi veikla.

Kalbėtojas ne kartą akcentavo savo nemažus sugebėjimus finansiniuose reikaluose, pasigyrė, kad jam prieš lito įvedimą pasisekė pažaboti infliaciją ir vietoje vienu metu už litą mokamų 680 talonų, numušti iki 430. Jo nuopelnais buvo sukurtas "lietuviškas" bankininkystės modelis, kuriuo nori pasinaudoti ir kitos buvusios sovietinės respublikos (jis net pa-

kviestas į Uzbekistaną tenykštės vyriausybės konsultavimui). R. Visokavičius net siūlyta pasilikti Lietuvos banke, o pats Lietuvos

prezidentas jam sakęs, kad turėtų nekreipti dėmesio į keliamus kaltinimus.

R. Visokavičius atrodo esąs ne-

blogas "salesmanas" savo planuojamam bankui. Jis pažymėjo, kad šiuo metu Lietuvoje veikia apie 25 bankai, tačiau, jo nuomone, išliks tik kokie 4 - 5 stabilūs bankai. Todėl kalbėtojas kvietė susidomėti tautiečius jo kuriamam tarptautiniam bankui, kuris mokėsias 30% metinių palūkanų. Šiam tarptautiniam bankui žirmūnuose yra statomas naujas pastatas, kuris, kaip atrodo, bus pajėgus patarnauti visiems š. Amerikos lietuviams.

Pranešimo pabaigoje būta nemaža klausimų, kuriuose mūsų tautiečiai labai skeptiškai žiūrėjo į Lietuvos bankus, tai iliustruodami gana neigiamais pavyzdžiais. Svečias nurodė, kur galima kreiptis dėl gero pataravimo ir nudavė, kad tie nelemtieji nesuspirtimai jau yra praeitis. Užsibaigus klausimų sesijai, klausytojai buvo pakviesti prie kavutės ir čia R. Visokavičius dar turėjo progą asmeniškai pabendrauti su tautiečiais, nors sakėsi, kad yra pavargęs, nes neturėjęs progos naktį išsimiegoti.

Ed. Šulaitis nuotrauka

Amerikos finansininkas Antanas Grina (dešinėje) pristato buvusį Lietuvos Banko pirmininką Romualdą Visokavičių Balzeco kultūros muziejuje Chicagoje rugpjūčio 2 d.

Ed. Šulaitis nuotrauka

-- Stasys Lozoraitis, Jr. (1924 - 1994), Lietuvos atstovas Vatikane, Lietuvos ambasadorius Washingtone ir Romoje, Vytauto Universiteto garbės daktaras, ir jo tėvas Stasys Lozoraitis (1898 - 1983), savo jėgas pašventę Lietuvos laisvei, bus pagerbti kaune. Ant K. Donelaičio g. 58 nr. namo, kur 1935 - 1939 m. gyveno tėvas ir sūnus Lozoraičiai, bus prikaltas memorialinė lenta su abiejų diplomatų bareljefais, o Darželio gatvė pavadinta S. Lozoraičio gatve.

-- Dr. Linas Vaitkus, iš Cleveland, OH, ateitininkų studijų dienose, rugsėjo 2 - 5 d. vyksiančiose Dainavoje, kalbės tema "Susitikimo su mirtimi išgyvenimas iš medicinos taško".

-- Aldona Žemaitytė, "Dienovidžio" redaktorė, apie kurią buvo plačiai aprašyta "Darbininko" rugpjūčio 12 d., Nr. 30, dėl įvairių priežasčių iš Lietuvos negalėjo atvykti į Lietuvos Fronto Bičiulių studijų ir poilsio savaitę, kuri rugpjūčio 21 - 28 dienomis vyksta Dainavoje.

-- Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 23-čiasis seimas įvyks š. m. rugsėjo 2-4 dienomis Detroito. Seimo banketo metu bus pagerbtas ALT sąjungos garbės narys Lietuvos Ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis jo 85-rių metų amžiaus ir 60-ties metų diplomatinės tarnybos proga.

-- Lietuvių gydytojų suvažiavimas, turėjęs įvykti rugsėjo 3-4 dienomis Lietuvių Centre, Lemont, IL, nukeliamas į ateinančius metus.

-- Solistas Stasys Povilaitis vėl dainuos Chicagos Jaunimo Centre rugsėjo 10 d., 8 val. vak. Šiuo koncertu bus pradėtas Chicagos lietuvių kultūrinio gyvenimo rudens sezonas. St. Povilaitis, mėgiamas Lietuvos estrados dainininkas, jau trečią kartą lankosi Amerikoje. Jis mielai sutinka dainuoti įvairiose lietuvių apgyventose vietovėse. Jo koncertais rūpinasi JAV LB Krašto valdyba per savo apylinkes.

-- Remigijus Misiūnas, Vilniaus universiteto komunikacijos fakulteto doktorantas, atvykęs į Chicago, daug laiko praleidžia Lituanistikos tyrimo ir studijų centre. Čia jis renka medžiagą savo rašomai disertacijai apie lietuviškų knygų leidybą Vakarų Europoje tarp 1945 ir 1952 metų.

-- Kun. Leonas P. Zaremba, SJ, buvęs Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos, Lemont, IL, klebonas, vėl siunčiamas į Kauno kunigų seminariją dėstytoju dar trejiems metams. Pal. J. Matulaičio misijai sėkmingai vadovauja kitas jėzuitas, atvykęs iš Lietuvos, kun. Algirdas Paliokas.

-- Šv. Jurgio lietuvių parapijos, Cleveland, OH, šimtmečio sukakties iškilnių atidarymo šventė įvyks rugsėjo 25 d.

-- 1994 m. Š. Amerikos Baltiečių lauko teniso pirmenybės bus pravestos JAV latvių atvirų pirmenybėse rugsėjo 3 - 4 dienomis Wickertree Tennis Club, 5760 Maple Canyon Dr., Columbus, OH. Lietuviai žaidėjai informaciją gali gauti pas ŠALFASS centro valdybos gen. sekr. Algirdą Bielskų 216 486 - 0889 ar pas ŠALFASS teniso vadovą dr. Algį Barauską 810 258 - 6535.

Ed. Šulaitis

Skaitytojų laišakai

Malonu prisiminti

Ačiū, kad įdėjote New Yorko lietuvių futbolo komandos 1953 m. nuotrauką (29 nr.) - grįžo malonūs prisiminimai, kai prieš 40 metų jaunatviškai žaidėme. Kiek žinau, trys iš mūsų: Jokūbaitis, Milleris (jo nuotraukoje nėra) ir Saldaitis jau yra mirę - laikai keičiasi.

Tam pačiame nr. Ed. Šulaičio rašinys "Brazilija - pasaulio futbolo čempionas". Atrodo, kad autorius vengia lietuviškų terminų (rašo: ketvirtfinalis, finalinis etapas...), bet ypač nustebino rašydamas, kad Danija yra "buvęs Europos futbolo čempionas", kai ji yra dabartinis.

Prisimenu tuos laikus, kai "Darbininke" apie futbolą mokamai rašydavo neseniai mus palikęs Alg. Daukša (Atletas). Tada tokių skylėtų žinių nebūdavo. Laikai tikrai keičiasi ir nebūtinai į gerą pusę.

Lionginas Vaitkevičius,
Richmond Hill, NY

leškojimai, pageidavimai

Ieškomi Pauliaus Stankaus giminės. Jis buvo kilęs iš Lieplaukės, Žemaitijoje. Gyveno ir mirė 1992 m. New Yorke. Giminės labai prašomi atsiliepti adresu: D. Polikaitis, 1501 Valecroft Ave., Westlake Village, CA 91361. Telef. 805 496 - 9711.

Atsikeršijo

- Duktė nepaklausė motinos, išbėgo iš namų ir ištekėjo už mylimo žmogaus.
- O vėliau motina jai dovanojo?
- Ne! Ji atsigyveno pas jaunavedžius!

Be piršlybų

- Kas supažindino tave kadaise su tavo žmona?
- Mes tiesiog susitikome. Aš nieko nekaltinu.

Kaip atrodo arklys

- Mano mokytoja, atrodo, nėra mačiusi arklio.
- Kodėl tu taip nusprendei?
- Todėl, kad, kai kartą aš jį nupiešiau, ji paklausė, kas tai per daiktas.

Šeimos albumas

Vincukas su mama varto šeimos albumą.
- Mamyte, kas šis garbanuotas ir lieknas dėdė?
- Tai tėvelis.

- Taip? O kas tada tas plikas ir storas žmogus, kuris gyvena su mumis?

Rašinys

Mokiniam uždavė parašyti temą: "Kaip reikia mokytis"? Vienas mokinių parašė:
"Kuo daugiau žmogus mokosi, tuo daugiau žino. Kuo daugiau jis žino, tuo daugiau užmiršta. Kuo daugiau jis užmiršta, tuo mažiau jis žino. Kuo mažiau jis žino, tuo mažiau jis užmiršta. Kuo mažiau jis užmiršta, tuo daugiau jis žino. Tad klausimas: kuriems galams gerai mokytis?"

Riebina pienas

Ūkininkas nustebęs žiuri, kaip jauna melžėja, girdo karvę primelžtu pienu.
- Klausykite, ką jūs darot?
- Man pasirodė, pone, kad pienas labai skystas ir nusprendžiau

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

gražinti perdirbti.

Pakeitė vardą

- Antanai, sako, kad žmona paliko tave sužinojusi, jog esi milijonieriaus sūnus? Tai keista!
- O kas čia keista? Dabar ji tapo mano pamote.

Atsargumas

- Jaunas pardavėjas - šefui:
- Klientas nupirko batus, bet pinigų atnešė rytoj.
- Ka?! Jis jau niekad čia nebepasirodys!
- Nebijokit, pasirodys! Aš į dėžutę įdėjau jam abu kairiuosius batus.

Gedulas

Prie kapo klūpo vyriškis ir ašarodamas kartoja:
- Ne, tu neturėjai mirti...
- Čia palaidota jūsų žmona? - švelniai klausia priėjusi moteriškė.
- Ne. Čia ilsisi jos pirmasis vyras...

Pas žmogėdras

Vyko žmogėdrų genties karių paradas. Vienas vadeivų, atidžiai stebėjęs parada, staiga sušuko:
- Sustokite, išdavystė! Jūsų būryje yra baltaodis šnipas!
- Tai ne šnipas, o mūsų... maisto atsargos.

Paslaptis

- Juozai, ar galiu tau pasakyti vieną paslaptį?
- Suprantama. Tylėsiu kaip žuvis.
- Žinai, man labai reikia pinigų.

- Nesijaudink, niekam apie tai neprasitarsiu.

Automobilio nauda

- Šis automobilis jūsų?
- Beveik. Kai suremontuotas, naudojasi žmona. Visais kitais atvejais - aš.

Įvertino Stradivarijų

Milijonierius surengė priėmimą. Kad būtų iškilmingiau, pakvietė žinomą smuikininką. Šis atvažiavo kiek anksčiau ir, išsiimdamas iš futliaro smuiką, sako šeimininkui:
- Stradivarijus! Šitam smuikui du šimtai penkiasdešimt metų!
- Ne bėda! Aš manau, kad niekas šito nepastebės.

Nusidėrėjo

- Petraitai, du kart du - kiek?
- Aštuoni!
- Kiek?
- Šeši.
- Pagalvok!
- Kodėl iš karto nepasakei?
- Tėtė mokė visada sakyti daugiau, kad būtų dėl ko derėtis...

Išlaidūs automobiliai

- Kodėl neperki automobilio? Juk turi pakankamai pinigų.
- Tik todėl aš turiu pinigų.

Kada girtas?

- Žinai, autoinspektorai turi prietaisą, kuris iš karto nustato ar žmogus išgėręs.
- Nieko nuostabaus. Aš pats apsidėžiau su tokiu prietaisu.

L.A. Spindulio muzikinę vaizduojamą vaikams
Mes Dainuojame
su dideliu entuziazmu priimtą Los Angeles lietuvių (pristatytą birželio 5d.) galite įsigyti ir jūs. Kasetės (45 min. ilumo) kaina persiunčiant į Kanadą ir JAV miestus - \$37.95 (JAV dol.), į Europą ir kitur - \$41.95, [Kalifornijos gyventojai pridėkite \$2.50 vietinių mokesčių (sales tax)]. Čekių išrašyti:
NEOVISION PRODUCTIONS
P.O. Box 74277
Los Angeles, CA 90004
Kasetes gausite per 2-3 savaites. Užsisakydami pažymėkite kokios sistemos norite: NTSC (Kanadoje ir JAV), PAL (Europą, Pietų Ameriką ir Australiją).
Taip pat galite gauti sveikinimo kortelių su nuotraukomis iš "Mes Dainuojame" (8 kortelės ir vokai), kaina \$6.50, bei dideli (12x16) spalvuoju plakatu, kaina \$5.50. Prie kortelių ar plakato užsakymo pridėkite \$2.- pašto išlaidoms.

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

Mail check to: South Boston Savings Bank, 460 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____ STATE _____ ZIP _____
AMOUNT ENCLOSED \$ _____
SOCIAL SECURITY NO _____
DATE OF BIRTH _____
SIGNATURE _____

MAIN OFFICE: 460 West Broadway, South Boston, 268-2500
WEYMOUTH OFFICE: 544 Main St., 337-1050
NEPONSET CIRCLE: 740 Gallivan Blvd., 825-9090
QUINCY OFFICE: 690 Adams St., 479-9660
NEEDHAM OFFICE: 355 Chestnut St., 449-0210
WEST ROXBURY: 1833 Centre St., 323-8000

MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL

Sudarydami testamentus, nepamirškite "Darbininko". Tuo paremsite lietuvių ne tik Amerikoje, bet ir visose šalyse, kurias kas savaitę lanko "Darbininkas".

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$750 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$750 r.t.
One way to Vilnius \$470
One way to Kaunas \$470

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Geriausios kelionės į Pabaltijį
LIETUVA '94
Skambinkit mums dėl kelionių sutvarkymo!
Pigiausias kainos per Finnair ir SAS
Turistinė ir Biznio klasė
- Viešbučiai -
BALTIJOS KRAŠTAI
Prašykite mūsų naujos brošiūros apie Skandinaviją ir kitus Pabaltijo kraštus.
1 - 800 - 451 - 9511
UNIONTOURS
Isteigta 1931
245 Fifth Ave., New York, N.Y. 10016
Tel: 212 - 683 - 9500 Fax: 212 - 683 - 9511

VILTIS (HOPE)
LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

Siuntinių agentūra VILTIS pristato siuntinius žmonėms asmeniškai į namus per vieną mėnesį.
 Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25. Rudens sezono persiuntimui taikoma nuolaida: priklausomai nuo siuntinio svorio ir siuntimo vietos 1 svoro kaina yra nuo 69 iki 89 centų.
 Visi siuntiniai yra apdraudžiami. Muito nėra.
 VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Siuntinius priimsime šiuose miestuose:

WORCESTER, MA	rugpjūčio 27 d.	11 val. ryto - 3 val. p.p.
BROCKTON, MA	rugsėjo 1 d.	4 - 6 val. p.p.
CENTERVILLE, MA	rugsėjo 7 d.	3 - 5 val. p.p.
PROVIDENCE, RI	rugsėjo 8 d.	4 - 6 val. p.p.
LOWELL, MA	rugsėjo 9 d.	12 - 1 val. p.p.
LAWRENCE, MA	rugsėjo 9 d.	2 - 3 val. p.p.
NASHUA, NH	rugsėjo 9 d.	4 - 5 val. p.p.
WATERBURY, CT	rugsėjo 10 d.	9 - 11 val. ryto
HARTFORD, CT	rugsėjo 10 d.	1 - 3 val. p.p.
PUTNAM, CT	rugsėjo 10 d.	5 - 6 val. p.p.
NORWOOD, MA	rugsėjo 13 d.	6 - 7 val. vakaro
BROOKLYN, NY	rugsėjo 17 d.	12 - 4 val. p.p. (Kult. Žid.)

Rugsėjo 24 d. visus pakviesime į iškilmingą mūsų LIETUVIŠKOS SODYBOS atidarymą South Bostono Lietuvių klube, kuriame dalyvaus ir monsinjoras K. Vasiliauskas, atvykęs iš Lietuvos VILTIES kvietimu.

Smulkesnės informacijos prašome teirautis telefonu:
(617) 269 - 4455
Gintaras Karosas ir VILTIES ŠTABAS

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti: **Darbininko administracijai**
9 val. r. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center
135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650
(800) 654-2432 **(201) 592-8780**

Buvusieji Vasario 16-osios Gimnazijos mokiniai VIII-ajame PLJ Kongrese Londone.

Vyto Žemaičio nuotrauka

VIII PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO NUTARIMAS VASARIO 16 GIMNAZIJO REIKALU

Mes, VIII Pasaulio Lietuvos Jaunimo Kongreso atstovai, norime šiuo laišku paremti ir stiprinti Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje išlaikymą.

Kaip ir paskutiniuose dviejuose jaunimo kongresuose, taip ir šiame, dalyvavo didelė dalis buvusių šios gimnazijos mokinių. Tai rodo, kad šis švietimo židynys išeivijoje yra vienas iš svarbiųjų lietuviybės šaltinių.

Girdisi balsų, kad Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, Vasario 16 gimnazijos vaidmuo išeivijos lietuviškame gyvenime nebėra toks svarbus. Mes tokiai nuomonei prieštaraujame ir kreipiamės į visus geros valios lietuvius, prašydami ir toliau savo aukomis remti Vasario 16 gimnaziją.

Mes taip pat džiaugiamės, kad Suvalkų trikampyje, Punske, veikia dar vienas kultūros židynys už Lietuvos ribų - Kovo 11 gimnazija. Mes linkime šioms lietuviškoms gimnazijoms glaudaus tarpusavio bendradarbiavimo ir ilgo gyvenimo.

VIII PLJK atstovai
Londonas 1994.07.

JAV LB visuomeninių reikalų tarybos veiklos žinios

Atsižvelgdama į grėsmę [teisinti Rusijos karinį tranzitą per Lietuvą ir Karaliaučiaus kraštą, JAV LB atskiru laišku kreipėsi į prez. B. Clinton su prašymu padėti Lietuvai atlaikyti Rusijos politinį ir ekonominį spaudimą. Prezidentas prašomas aiškiai pasisakyti, kad JAV-os remia Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių integravimą į Vakarų karines, ekonomines ir politines struktūras, ir JAV-joms nebus priimtina tranzito sutartis, kuri įjungt Lietuvą į Rusijos strateginę sistemą jos kariniame regione tarp Baltarusijos ir Karaliaučiaus krašto.

-o-

JAV LB Visuomeninių reikalų taryba yra gavusi "Amerikos Balso" darbuotojus atstovaujančios profsąjungos pranešimą apie JAV valdžios svarstomus variantus dėl "Amerikos Balso" radijo laidų į Baltijos valstybes. Pirmasis variantas apima šešių etatų panaikinimą "Amerikos Balso" lietuviškų radijo laidų skyriuje. Antrasis variantas kalba apie visišką radijo transliacijų į Lietuvą, Latviją ir Estiją nutraukimą. Prieš metus sėkmingai pasidaravus, kad Laisvosios Europos radijo laidos į Baltijos valstybes nebūtų nutrauktos, JAV LB-nė ruošiasi protestuoti, jei būtų kėsiniama nutraukti ar gerokai apkarpyti Lietuvos demokratizacijai svarbias radijo laidas. Pirmieji žingsniai jau vykdomi - klausimas keliamas JAV Tautinio saugumo taryboje ir memorandume prez. B. Clinton.

-o-

JAV LB Visuomeninių reikalų taryba JAV Atstovų Rūmų pakomisei užsienio pagalbos klausimais išteikė memorandumą, įvertinantį Lietuvai teikiamos paramos efektyvumą. Aštuonių puslapių memorandumė apžvelgiama eilė JAV teikiamos paramos programų. Ypač teigiamai įvertinta JAV Iždo ministerijos Baltijos valstybėms teikiama parama. Kritiškai pasisakoma kai kurių kitų programų klausimu. Iškeliami stoka kriterijų programų efektyvumui vertinti. Paremiama mintis programų teikimui angažuoti organizacijas šiuo metu teikiančias paramą Lietuvai.

-o-

JAV LB Krašto valdyba ir JAV LB Tarybos prezidiumas sutarė laiko atžvilgiu suderinti LB visuomeninių studijų seminaro ir Baltimorės - Washingtono apylinkėje įvyksiančios JAV LB XIV-sios Tarybos pirmosios sesijos ruošą. Seminarui numatyta rugsėjo 16 diena, o Tarybos sesijai rugsėjo 17 ir 18 dienos. Susitarimas suteikia galimybę LB Tarybos nariams asmeniškai išklausti Kongreso narių, valdžios pareigūnų ir Washingtono veikiančių tyrimų institutų mokslininkų pranešimus kiek tai liečia JAV politiką Baltijos valstybių atžvilgiu. Lietuvai teikiamos paramos efektyvumą ir galimybės mobilizuoti gausesnę JAV paramą Lietuvai. Seminare dalyvavimas atviras visiems visuomeniniams klausimais besidomintiems asmenims. Seminaro dalyviai taip pat yra kviečiami stebėti JAV LB Tarybos sesijos eigą. Seminaras ir Tarybos sesija vyks Arlington, VA, esančiame Sheraton National viešbutyje. Keli pranešimai seminaro dalyviams vyks JAV Kongreso ir Baltųjų Rūmų patalpose.

Alg. Gečys

A.† A. MARIJONAI KLEIZIENEI

mirus, jos dukrą, mūsų sesę Nijolę Naronienę, jos šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Vyr. sk. židynys VILJIA

JAV LB XIV-oji Taryba renkasi i pirmąją sesiją

JAV LB XIII Tarybos prezidiumas, patenkindamas Krašto valdybos raštišką prašymą, šią vasarą pravedė naujos JAV LB XIV-sios Tarybos narių pirmąjį korespondencinį posėdį balsavimo būdu nuspręsti, kur turėtų susirinkti LB Taryba pirmajai sesijai 1994 rugsėjo 17 - 18 dienomis: ar jau iš ankščiau parinktame Lemonte, ar JAV LB Krašto valdybos pasiūlytoje Baltimorėje. Tarybos narių balsų

diskusijas.

-o-

JAV LB XIII Tarybos prezidiumas (Vytautas Kamantas, dr. Vytautas Narutis, Birutė Vilutienė, Gražina Kamantienė ir Svajonė Kerelytė) išsiuntė visiems naujos JAV LB XIV Tarybos nariams jau antrą bendralaiškį su senesniais pasibaigusio Tarybos korespondencinio posėdžio duomenimis, 1994 rugsėjo 17 - 18 dienų sesijos Sheraton National Hotel, Arlington, Virginia, darbotvarkė bei kitomis informacijomis, ir dabartiniams JAV LB įstatais ir taisyklėmis.

Tarybos sesijoje kviečiami dalyvauti visų JAV LB apylinkių pirmininkai ir jų valdybų nariai. Naują JAV LB XIV Tarybą sudaro 68 nariai ir jie sesijos pirmame posėdyje rinks Prezidiumą trijų metų kadencijai. Sesijos antrą dieną bus renkamas JAV LB Garbės teismas, Kontrolės komisija ir Krašto valdybos pirmininkas.

Amžinybėn iškeliavo bokso legenda

Jack Sharkey-Žukauskas, buvęs pasaulio sunkaus svorio bokso čempionas, seniausias žmogus turėjęs šį titulą, mirė rugpjūčio 17 d., trečiadienį, Beverly, MA, sulaukęs 91 metus amžiaus.

Jack Sharkey - Juozas Žukauskas
V. Maželio nuotrauka

Jack Sharkey - Žukauskas kovojė bokso "auksinio amžiaus" dienomis. Iš viso jis turėjo 55 profesionalias kovas prieš tokius oponentus, kaip Joe Louis, Jack Dempsey, Mike McTigue, Max Schmeling ir Primo Carnera. Sharkey 38 kovas laimėjo, 13 pralaimėjo ir 4 baigėsi lygiomis.

Gimė 1902.XI.26 Binghamton, NY. Boksuotis pradėjo 16 metų. 1924 m. tapo profesionaliu boksininku. Išgarsėjo, įveikęs tada nenugalimą Harry Wills. 1927 nokautu įveikė Jim Maloney. Jo rungtynės su J. Dempsey 1927 m. buvo rekordinės: jas stebėjo 75,000 žiūrovų, 1,083,580 dol. pajamų. Pirmą susitikimą su Europos ir Vokietijos čempionu Max Schmeling 1930.VI.12 New York'e jis pralaimėjo 4 rate už per žemą smūgį; antrąjį 1932.VI.21 - laimėjo, įveikdamas Schmeling 15 rato kovoj ir tapdamas pasaulio čempionu. Ta titulą prarado 1933.VI.29 pralaimėjęs italui Primo Carnera 6 rate. Bokso karjerą užbaigė 1936 m., pralaimėjęs prieš Joe Louis 3 rate.

Visur pasisakė, kad jis lietuvis. Gyveno Epping, NH. Su savo motina kalbėdavęs tik lietuviškai.

Lietuvoje

-- "Tiesos" uždariosios akacinės bendrovės valdyba iš buvusios "Tiesos", o dabar "Dienos" dienraščio vyr. redaktoriaus pareigų atleido Domą Šniuką, jo vietoje paskirdama buvusį "Respublikos" vyr. redaktoriaus pavaduotoją Rytį Tarailą. LDDP uždarojoje akcinėje bendrovėje "Tiesa" turi 30% akcijų, A. Klimaitis - 30% ir 40% akcijų laikraščio žmonės.

-- Žurnalisto Vito Lingio, nušauto 1993 m. spalio 12 d., bylą Vilniaus miesto prokuratūra perdavė Lietuvos generalinei prokuratūrai. Iš ten ši byla turėtų patekti į Aukščiausiąjį Teismą. Dėl V. Lingio nužudymo kaltinimai pareikšti "Vilniaus brigados" nariams Borisui Dekanidzei, Igoriui Achremoviui, Viačeslavui Slavickiui ir Borisui Babičenkai. Baudžiamąją bylą sudaro 8 tomai, kaltinamoji išvada išsakyta daugiau negu pusimtyje puslapių.

NY skautų stovykla, turėjusi vykti nuo rugpjūčio 12 iki 19-os dienos, Bolton, MA, buvo atšaukta.

Lietuvių Enciklopedija reikalinga vienai Lietuvos vidurinei mokyklai. Kas galėtų dovanoti ar perleisti priemonėmis sąlygomis, prašom skambinti Pauliui Jurkui į namus - 718 - 441 - 3612, arba į "Darbininko" redakciją - 718 827 - 1352.

Vytautas Maželis, fotografas, rugpjūčio 20 d. išvyko į Dainavos stovyklavietę, kur tuo metu prasidėjo Liet. Fronto Bičiulių darbo ir studijų savaitė.

Apraiškimo parapijos 80 metų sukaktis bus paminėta rugsėjo 18 d. Drauge bus paminėta ir parapijos klebono kun. Vytauto Palubinsko kunigystės 40 metų sukaktis. Organizuoja parapijos komitetas.

Vilhelmas Čepinskis, smuikininkas virtuozas, dalyvaus koncerte, kuris rengiamas rugsėjo 24 d., šeštadienį, Richmond Hill bažnyčios salėje, 86th Ave. ir 112 St. (Kūdikielio Jėzaus parapijos salėje). Koncertas rengiamas 100 metų sukakties proga, kaip išsikūrė šis Richmond Hill rajonas. Be jo dar koncerte dalyvauja: sopranai: Pamela Casella, Maria Gueriglia, tenoras: Michael Crouse, baritonai: Craig Heath Nim ir Lazlo Fogel. Bilietų kaina 12 dol. Juos galima užsakyti telefonu. Skambinti 718 805 - 5615 nuo pirmadienio iki penktadienio - tarp 11 v. ryto ir 3:30 v. popiet. Šioje parapijoje vargonuoja žymus pianistas, lietuvių bičiulis William Smiddy, pagrindinis šio koncerto organizatorius, kuris taip pat dalyvauja programoje.

Dėkojame

Dalia Dzikienė, West Hartford, CT, apmokėdama savo prnumeratą, užmokėjo ir savo sūnaus Sauliaus ir dukters Rimos prnumeratą ir dar pridėjo 30 dol. auką. Daliai Dzikienei, "Darbininko" spaudos stiprintojai, nuoširdžiai dėkojame.

Tik mūsų skaitytojų bei rėmėjų dėka "Darbininkas" kiekvieną savaitę aplanko jūsų namus.

Lietuvos gerovei remkite Alto veiklą!

Amerikos Lietuvos Taryba (ALTA) yra organizacija, įsteigta rūpintis tik Lietuvos reikalais. ALTA jau šeštas dešimtmetis bendrai dirba visų demokratiškos ir ideologinių organizacijų atstovai, gina Lietuvos tautines ir valstybines teises, rūpinasi pagalbine politine veikla, Washingtone kartu su latviais ir estais išlaiko bendrą pabaltiečių komiteto įstaigą, dalyvauja įvairiose konferencijose, palaiko ryšius su valstybės įstaigomis ir kongresu. ALTA tikslas ir toliau palaikyti ryšius su tauta, vyriausybės atstovais, derinant pagalbines veiklas Amerikoje.

ALTA kas penkeri metai rengia Amerikos Lietuvos Kongresus. Šiais metais įvyks dviliktasis Amerikos Lietuvos Kongresas ir 54-asis ALTA metinis suvažiavimas Chicago spalio 29 - 30 dienomis. Ypač šiais metais ALTA reikalinga finansinė parama, todėl lėšų telkimui daroma loterija. Esame dėkingi visuomenės veikėjams Stanley Balzekui, Jr., dr. Leonui ir Irenai Kriaučeliūnams, prel. kun. dr. Juozui Prunskui ir p. Antaninai Rešienei už paaugoktus loterijai laimėjimus (fantus): St. Balzekas paskyrė \$500, dr. L. ir I. Kriaučeliūnai - \$500, prel. kun. dr. J. Prunskis - \$100, A. Repešienė - \$100.

Prašome paremti ALTĄ ir Lietuvos reikalus nuperkant ar platinant loterijos bilietus. Už Jūsų paramą būsimė dėkingi.

XII Amerikos Lietuvos Kongreso
Organizacinis komitetas

PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ ATSIMENANT

Vasarą jau atrodo, ruošiasi pasiduoti rudeniui, o mes, Dainų šventės dalyviai, taip pat po trupinėli šventės akimirks išdaliname būtajam laikui. Šiuo straipsneliu, noriu ne pasakoti, bet išreikšti padėką visiems asmenims ir organizacijoms, pagelbėjusioms Apraiškimo parapijos chorui įgyvendinti savo planus susijusius su Pasaulio Lietuvos Dainų švente. Noriu padėkoti sekančioms oranizacijoms parėmusioms mus finansškai: Tautos Fondui bei buvusiam fondo valdybos pirmininkui A. Vakseliui, JAV LB New Yorko apygardai bei jos pirmininkui K. Miklui ir LB Queens apylinkės valdybai bei jos pirmininkei R. Česnavičienei. Taip pat dėkoju M. Šalinskinei ir visiems choristams parėmusiems mane asmeninėmis aukomis. Ačiū visiems, bet prieš užbaigiant dar kartą sugrįžtu prie dainininkų, kadangi tik kiekvieno jų asmeninio indėlio dėka uždainavo viso pasaulio lietuviai. Ačiū Isabell Amaidis, Reginai Bork, Ramutei ir Algirdui Česnavičiams, Vytauti Daugirdui, Mildred ir Paul Dulkėms, Vidai Janauskienei, Zenonui Juriui, Aldonai Katinienei, Romui Kežiui ir Malvinai Klivėčienei.

Gintarė Bukauskienė

Apraiškimo parapijos choro vadovė

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Skubus ir patikimas siuntinių persiuntimas į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ. Žemos patarnavimų kainos, greitas, paslaugus servisas, garantuotas siuntinių saugumas, labdaros siuntinių persiuntimas.

NAUJOVĖ: CT, NY, NJ valstijose gyvenantiems siūlomas siuntinių paėmimas iš namų!!! JUMS patogiu laiku, JUMS patogią dieną, į JUMS patogią vietą MŪSŲ atstovas atvyks paimiti JŪSŲ siuntinių. 24 valandas per dieną, 7 dienas per savaitę, 365 dienas į metus!

SKAMBINKITE MUMS NEMOKAMU telefonu 1 - 800 - 775 - 7363 arba kreipkitės į MŪSŲ atstovą N.Y. valstijoje tel: 1 - 914 - 258 - 5133

SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

9/3 SAT	BROOKLYN, NY	12-1 PM
9/6 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12noon
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	4-5 PM
9/7 WED	KEARNY, NJ	10-12noon
	PATERSON, NJ	1-2 PM
9/8 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12 AM
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
9/13 TUES	PUTNAM, CT	11-12noon
9/14 WED	NEWARK, NJ	10-11 AM
9/15 THURS	BROOKLYN, NY	12-1 PM
9/20 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12noon
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	5-6 PM
9/21 WED	KEARNY, NJ	10-12noon
	PATERSON, NJ	1-2 PM
9/22 THURS	PHILADELPHIA, PA	10-12 AM
	BALTIMORE, MD	4-5 PM
9/27 TUES	PUTNAM, CT	11-12noon
9/28 WED	NEWARK, NJ	10-11 AM

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

New Yorko žinių dar yra 7 puslapyje.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos New Yorko skyrius posėdžiavo rugpjūčio 21 d. Kultūros Židinyje ir kalbėjosi apie tos sąjungos seimą, kuris įvyks rugsėjo 2, 3 ir 4 dienomis Detroito, MI.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, šiais metais švenčia savo vyskupystės 10 metų sukaktį. Tos sukakties proga gruodžio 11 d. jam rengiamas pagerbimas. Rengia Lietuvių Religinė Šalpa.

Baigė mokslą

Newyorkečių dr. Broniaus ir Juratės Kleizaitės Nemickų jauniausias sūnus Matas šį pavasarį baigė Bostono Eastern Reserve universitetą įsigydamas teisės saugos (criminal justice) bakalaurą laipsnį.

Matas, kaip ir jo vyresnieji broliai Tadas ir Arnas, prieš universiteto studijas, lankė ir baigė New Yorke Maironio lituanistinę mokyklą, priklausę lietuvių skautams, šoko tautinius šokius. Baigęs mokslą, šią vasarą kelias savaites keliaavo po Ameriką su savo draugu Rytu Vebeliūnu, lankydami įžymiasias jos vietas.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovės atstovai, į New Yorką atvyks rugsėjo 3 d., šeštadienį, 12 - 1 val. popiet ir rugsėjo 15 d., ketvirtadienį, 12 - 1 val. popiet. Siuntinius priims Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Jokio maitinimo nėra. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133. (Žiūrėkite skelbimą 7 psl., kada siuntiniai paaimami iš kitų vietovių).

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, 1994 metams paliko tą pačią metinę prenumeratą \$85 oro paštu. Čekį \$85 išrašyti "Lietuvos aidu" vardu ir siūsti JAV įgalotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

"VILTIS", Lietuvos pagalbos siuntinių agentūra, atvyksta į New Yorką šeštadienį, rugsėjo 17 d. ir siuntinius priims Kultūros Židinio kieme nuo 1 val. iki 5 val. popiet. WORCESTERY Maironio Parke, - nuo 11 val. iki 3 val. popiet. Dėl informacijų skambinkite (617) 269-4455.

New Yorko Liet. Atletų Klubui pagrindinės pajamos yra jų rengiamas išpardavimas - "blūsų turgus". Toks išpardavimas įvyks spalio 1 ir 2 dienomis Kultūros Židinyje Brooklynne. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiame bus parduodami įvairūs suaukoti daiktai: baldai, virtuvės reikmenys, drabužiai, elektronikos daiktai, medžiagos, knygos, įvairūs irankiai, vaikų žaislai ir kita. LAK kreipiasi į visuomenę ir prašo šiam, išpardavimui ką nors paaukoti, prašome jau dabar atvežti į Kultūros Židinį. Skambinti Vidai Jankauskienei - 718 849-2260, arba prašom susisiekti su bet koku LAK valdybos nariu.

Antano Masionio atsiminimų knyga "Ateitininkų dvasia nepalūžo" gaunama ir "Darbininko" administracijoje, 214 psl. knyga gausiai iliustruota. Kaina \$10, persiuntimo išlaidoms padengti pridedama \$2. Užsakoma adresu: "Darbininkas", 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

"Darbininko" Administracijoje parduodamos lietuviškos knygos:

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol.

"Moteris su baltu chalatu". Dr. Konstanija Paprockaitė - Šimaitienė. 494 psl. didelio formato knyga kietais viršeliais. Čia telpa 35 medicinos daktarės pasakojimai apie išgyvenimus dirbant ligoninėse. Kaina 20 dol.

Užakant žodynus, pridėti po 1 dol. persiuntimui; užsakant "Moteris su baltu chalatu" - pridėti 2 dol.

Išnuomojamas kambarys dirbančiam vyrui. Yra atskiras telefonas. Gali naudotis virtuve. Netoli susisiekimo, Brooklynne. Skambinti Vladui (718) 857-3379. (Jei nebus atsakymo, tai įkalbėti į juoste). (sk.)

Studentė ieško mažo buto Woodhaven, Richmond Hill ar Cypress Hills rajonuose. Skambinti Ritonei Ivaškaitei tel.: (718) 387-6124 (sk.)

Žinios, transliuotos per "Laisvės Žiburį"

Rugpjūčio 20 d., sekmadienį, per Romo Kezjo vadovaujamą "Laisvės Žiburio" radiją buvo paskelbta nemaža žinių iš dabartinio Lietuvos gyvenimo ir lietuviškos veiklos Amerikoje. Pateikiame keletą iš jų.

LB Tarybos sesija

Rugsėjo 16 - 18 dienomis Washingtono, D.C., įvyks Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesija. Tokios sesijos vyksta kartą per metus. Jose sprendžiamos Lietuvių Bendruomenės veiklos gairės.

New Yorko LB Tarybai priklausė: Kęstutis Bileris, Ramutė Česnavičienė, Daiva Kezienė, Kęstutis Miklas ir dr. Rimas Vaičaitis; New Jersey LB Tarybai: Rasa Juškiene, Rimantas Bitėnas ir Julius Veblaitis.

Kas turėtų pasiūlymų dėl lietuviškos veiklos Amerikoje pagerinimo arba pakeitimų, prašome painformuoti čia minėtus asmenis, kurie tuos pasiūlymus galės iškelti Tarybos sesijoje.

Donato Skučo pasiūlymas

Pavyzdžiui, vienas LB narys, Donatas Skučas, JAV aviacijos pulkininkas, atsiuntė tokį pareiškimą, kurį siūlo priimti kaip LB Tarybos rezoliuciją:

"Mes, Lietuvių Bendruomenės Tarybos nariai, su dideliu susirūpinimu stebime:

1. Lietuvos vyriausybės nepripažinimą Lietuvos pilietybės buvusiams iki 1940 birželio 14 d. nepriklausomos Lietuvos piliečiams ir jų vaikams;
2. Tešimą Stalino smurto, negražinančią Sibiro tremtiniais ir kitiems savininkams ar jų ipėdinams iki 1940 birželio 14 d. įsigytų nuosavybių;
3. Tyčiojimasi iš Amerikos lietuvių, paskiriant Lietuvos ambasadoriumi Washingtono buvusį Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narį.

Todėl mes, Amerikos Lietuvių Bendruomenės Taryba, itaigojame Lietuvos vyriausybę prašydami: pripažinti Lietuvos pilietybę, grąžinti nuosavybę ir paskirti Lietuvos ambasadoriumi lietuvi, niekada nebuvusį komunistų partijos nariu".

-o-

Dr. Vytautas Antanas Dambra

Dr. Vytautas Antanas Dambra, Lietuvos ambasadorius Pietų Amerikai, susitiko su Kolumbijos prezidentu. Prezidentas pažymėjo, kad jis gerai žinąs Kolumbijos lietuvių. Įmonės "Distral" valdytojas Algis Didžiulis pavadintas prezidento rinkiminės kampanijos rėmėju; buvęs Kolumbijos valstybinio universiteto rektorius profesorius Antanas Mockus, iškelė savo kandidatūrą į Bogotos burmistrus.

Siūlomas vyrui valytojo darbas Floridoje. Anglų kalba nebūtina. Skambinti (904) 439 - 0398. (sk.)

Reikalinga moteris slaugyti invalidę ligonė (invalido vežimėlyje), 55 metų, kalba lietuviškai. Turi gyventi šeimoje - West Orange, NJ. Darbas prasidės nuo spalio 1 d. Skambinti (201) 669-0020. (sk.)

BUTAI PENSININKAMS, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, gražioje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite proga, kreipkitės: Villa Maria, P.O. Box 155, Thompson, CT, 06277. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti vaikus, slaugyti ligonius, dirbti namų ruošos darbus. Skambinti vakarais (718) 235-3961. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikietiškoje šeimoje. Siūlo patikimą agentūrą. Moterims turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Skambinti tel.: (516) 377-1401. (sk.)

Smagios Dainų ir Šokių šventės akimirkos liepos 10 d. Vilniaus Vingio parke: dalis Brooklyno Apreiškimo parapijos choristų pertraukos metu.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotrauka

VYSKUPAS PAULIUS BALTAKIS, OFM, APLANKĖS LIETUVOS IR UŽSIENIO LIETUVIUS, DALIJASI ĮSPŪDŽIAIS

- Jūsų Ekscelencija, malonu Jūsų matyti Brooklyne, sugrįžus iš tolimų kelionių. Gal pasidalintumėte svarbiausiais darbais, kuriuos teko nuveikti ir patirtais įspūdžiais kelionėje po Lietuvą.

Į Lietuvą išvykau birželio 30 d. su Finair lėktuvu per "Vytyies" kelionių agentūrą. Kartu keliavo ir 57 New Yorko lietuviai. Helsinkyje sutikome dar apie 30 lietuvių iš Toronto ir apie 30 iš Detroito. Jau liepos 1 d. 11.40 val. nusileidome Vilniuje. Aerouoste pasitiko giminės ir aš nuvykau prie Ukmergės, į Vidiškės. Liepos 3 d., sekmadienį, aukojau mišias Vidiškių parapijos bažnyčioje, kurią aptarnauja 80 metų amžiaus klebonas Dundas, S.J.

Liepos 5 d. nuvykau į Vilnių, kur turėjau pokalbį su "Dienovidžio" redaktore Aldona Žemaityte ir ten sužinojau, kad prelatas Leonas Peciukevičius, kuris su manimi labai norėjo vykti į Rusiją (jis moka rusų kalbą), planavo pasilikti Karaliaučiuje ir pagelbėti vietos lietuviams, negavo Rusijos vizos. Bandėme pagelbėti prelatui, tačiau mūsų pastangos buvo bevaisės ir prelatas L. Peciukevičius buvo priverstas grįžti į Ameriką.

Liepos 7 d. turėjau pasitarimą su Religinės Šalpos atstove Lietuvoje Rebecca Martin ir Lietuvos kultūros viceministru Vytautu Balčiūnu, kuris rūpinasi Seinu lietuviams. Seinuose norime pastatyti paminklą vysk. Antanui Baranauskui. Po pietų išvykau į Kauną, kur buvo Dainų ir Šokių šventės atidarymas prie Laisvės paminklo ir nežinomo karivio kapo. Ten kalbėjo Vytautas Landsbergis. Koncertas buvo labai įspūdingas. Jį stebėjo ir vyriausybė, bet publikai vyriausybės nariai nebuvo pristatyti.

- Jūsų Ekscelencija, gal pasidalintumėte tomis akimirkomis, kada sužinojote, jog esate apdovanotas Gedimino III-ojo laipsnio ordinu.

Liepos 8 d. grįžau į Vilnių, kur Seimo rūmuose susitikau su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovu ir susitikimo metu paskambino man ponas Meškauskas, kuris paklausė manęs, ar aš dalyvausiu susitikime su Lietuvos prezidentu. Meškauskas pasakė, kad Prezidentas norėtų man išteikti Gedimino ordiną. Susitikime su Lietuvos prezidentu kartu dalyvavo ir LB kraštų atstovai, kurių vienetai buvo atvykę į Dainų ir šokių šventę. Lietuvos prezidentas A. Brazauskas dėkojo Lietuvos Katalikų bažnyčiai už pagalbą okupacijos metais.

- Ar teko susitikti su Lietuvos vyriausybe?

Po susitikimo su Lietuvos Prezidentu, kuris truko apie vieną valandą, visi nuvykome į vyriausybės rūmus, į susitikimą su premjeru

Adolfu Šlezevičiumi. Premjeras kalbėjo apie problemas, susijusias su Bažnyčios nuosavybės grąžinimu. Labai atvira pokalbyje, kuris užtruko beveik dvi valandas, buvo išsakyta daug kritiškų pastabų. 6.30 val. vakare Operos ir baleto teatre vyko simfoninės ir chorinės muzikos vakaras. Jis buvo puikiai paruoštas ir beveik visos vietos rezervuotos užsieniečiams.

- Jūsų Ekscelencija, jums teko dalyvauti Dainų ir Šokių šventės renginiuose Vilniuje. Kokį įspūdį paliko ši šventė?

Liepos 9 d. turėjau pasitarimą su arkivyskupu J. Bačkiumi, o 6 val. vakare stebėjau Šokių vakarą. Jo pirmoji dalis - pagoniška. Buvo jaučiama pagonybės propagavimo tendencija. Bendrai šventė puikiai paruošta ir įspūdinga. Liepos 10 d., sekmadienį, atnašavau mišias Arkikatedroje, kur pasakiau pamokslą "Lietuvių tautos religiniai bruožai", kuriame paliečiau ir šokių šventės religinius aspektus. 6 val. Vingio parke buvo Dainų diena. Ji ir buvo puikiai paruošta, tad nei dalyviams, nei žiūrovams neteko nuobodžiauti.

- Ar teko aplankyti ir gimtas vietas?

Liepos 11 d. atvykau į Troškūnų parapiją, mano gimtąją parapiją, kuri yra susiporavusi su Detroito Dievo Apvaizdos parapija. Per mišias buvo pilna bažnyčia dalyvavo ir keletas detroitiečių bei 30-ies studentų grupė iš įvairių pasaulio valstybių - Lenkijos, Anglijos, Škotijos, Vokietijos ir kitų. Tie studentai atvyko talkininkauti Troškūnų klebonui, kuris seną vienuolyną pavertė Jaunimo religiniu centru. Jis puikiai įrengtas: yra salės posėdžiams, galimybė apnakvinti 40 žmonių. Troškūnų klebonas planuoja tęsti tą darbą - įrengti parką, sporto aikštelės, rekollekcijų namus.

- Jūsų Ekscelencija, Vilniuje vyko daug PLJK renginių. Ar teko juose dalyvauti?

Liepos 12 d. 12.30 val. kartu su arkivyskupu J. Bačkiumi, vyskupu S. Tamkevičiumi ir kun. G. Grušu Arkikatedroje koncelebravau mišias VIII-ojo PLK atidarymo proga. Vakare "Lietuvos" viešbutyje buvo kongreso atidarymo pokylis. Jame dalyvavo Lietuvos prezidentas A. Brazauskas, premjeras A. Šlezevičius, Seimo narys Vytautas Landsbergis ir virš 300 lietuvių jaunimo atstovų bei svečių. Teko sutikti su Karaliaučiaus, Baltarusijos, Moldovos, Ukrainos lietuvių jaunimu. Visi prašė jų nepamiršti ir aplankyti.

- Savo vizito Lietuvoje metu, be abejo, nepamiršote ir kito svarbaus renginio - Ateitininkų kongreso.

Taip, liepos 14 d. vakare mišio-

mis Aušros Vartuose prasidėjo Ateitininkų kongresas. Mišias koncelebravo vysk. S. Tamkevičius, aš ir dar apie 15-a kunigų. Liepos 15 d. 10 val. ryto filharmonijos rūmuose įvyko iškilmingas Ateitininkų kongreso atidarymas. Dalyvavo apie 800 ateitininkų bei svečių. 7 val. vakare buvo iškilmingos mišios Arkikatedroje. Liepos 16 d. buvau nuvykęs pas vysk. J. Matulaitį į Kaišiadoris, o po pietų Kaune dalyvavau ateitininkų simpoziume "Šeima - tautos gyvybės branduolys". Jame dalyvavo ir išeivijos atstovų. Simpoziumas buvo profesionaliai paruoštas. Liepos 17 d. 3 val. vyko simpoziumas "Pasaulietis liudija Kristų". Tos pačios dienos vakare įvyko iškilmingas kongreso uždarymas. Buvo pristatyti nauji tarybos nariai: penki kunigai ir trys pasauliečiai. Pirmininku buvo perrinktas Jonas Polikaitis iš Chicago.

- Jūsų Ekscelencija, be abejo, Jūs aplankėte ir mažesnius Lietuvos miestus.

Žinoma. Štai, liepos 18 d. Panevėžyje aplankiau vysk. J. Preikštą. Iš ten išvykau į Telšius pas vysk. Vaičių. Su juo sekančią dieną aplankėme Plungės kleboną ir nuvykome į Kretingą, kur prasidėjo Tomo Akviniečio studijų savaitė. Pagrindinis studijų savaitės pasikaitininkas buvo kun. prof. dr. Jack Salij, O.P., iš Lenkijos. Sekančią dieną Kretingoje teko susitikti su 50 studentų grupe iš Barcelonos. Jie studijuoja įvairius mokslus, todėl ir savo pagalbą Kretingoje suteikia skirtingai: medicinos studentai gelbėjo ligoninėje, būsimieji pedagogai mokė vaikus šokių bei žaidimų, o kiti ėmėsi ir "juodo" darbo - perdažė gimnazijos tualetus. Barcelonos studentų noras padėti Lietuvai ne tik morališkai, bet ir praktiškai paliko labai gerą įspūdį. Apie dvi valandas kalbėjau su šiais įdomiais studentais. Sužavėjo jų nepaprastai didelis noras kuo daugiau sužinoti apie lietuviškąją išeiviją bei Lietuvą.

-o-

Pokalbį su Vyskupu Pauliu Baltakiu, OFM, tęsime sekančiame "Darbininko" numeryje.

Kaune - Vilijampolėje parduodamas namas su sodu (4 kambariai). Graži vieta. Skambinti (718) 846-1210 (sk.)

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

SKRYDŽIAI

į VILNIŪ ir į KAUNĄ

San Francisco - Vilnius - San Francisco.....	\$875
New York - Vilnius - New York.....	600
Chicago - Vilnius - Chicago.....	745
New York - Kaunas - New York.....	600
Miami - Vilnius - Miami.....	700
New York - Ryga - New York.....	619
New York - Vilnius.....	435
New York - Kaunas.....	435
Miami - Vilnius.....	475
Chicago - Vilnius.....	525

Kainos (plius mokesčiai) galioja rugpjūčio 22 - rugsėjo 30 d., Chicago kainos galioja iki rugsėjo 15 d. Po to - žemesnės.

VYTIS TRAVEL

40-24 235 Street,
DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX.: 718 423 - 3862